

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Iskanati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji iskanati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Iskanatni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravišтво: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Eksperiment, ki ni uspel.

Ko je bila 27. julija imenovana Davidović-Koroščekova vlada, smo označili ta dogodek kot eksperiment in obenem izrazili svoje prepričanje, da se ne uredi ničesar, ki jih stavi optimisti v ta presenetljivi poskus razrešitve državne krize. O nadaljnjem razvoju dogodkov smo izrekli v svojem članku dne 29. julija to-le prognozo:

»Davidović se v narodni skupščini sicer opira na številčno nadmoč, odvisen pa je popolnoma od Radićevih republikancev, ki bodo kot najmočnejša skupina dajali seveda tudi njegovi politiki... Davidović bo moral upoštevati tudi zahteve Nemcev in makedonskih Turkov, s čimer bo njegov položaj silno otežčen. Že heterogenost elementov, ki so se spojili v njegovo večino, hrani v sebi klice nesoglasij in sporov, ki lahko že v doglednem času povzročijo krizo in s tem padec njegovega kabineta... Predvsem gre tu za Radićevu stranko, ki gotovo zastavi vse svoje sile, da čimprej vsaj deloma uveljavi svoj program, ki je v diametralnem nasprotju z vidovdanskim ustavo, katero za enkrat Davidović še obljublja čuvati. Moral bo torej ugoditi stremeljuju HRSS ali pa riskirati z njo konflikt. Prvo, kakor drugo je lahko usodno zanj. Vzemimo, da bi hotel ustreči zahtevi hrvatskih republikancev ter jim dovoliti odločen vpliv na smer notranje politike, ali je verjetno, da pri tem ne naleti na energični odpor krone same? Ne morem si misliti, da bi krona dovolila tako notranje politike usmeriti v smislu Radićevega programa, ker bi to pomenjalo toliko, kakor da bi sama spleta vrh, ki jo Radić in njemu sorodni elementi že zdavnaj pripravljajo zanj...«

S sestavo Davidovićeve vlade torej državna in vladna kriza nikakor ni rešena, marveč samo odročena. Davidovićev kabinet krize ni rešil, marveč jo samo zapletel in silno poostiril.

Ta naša takratna prognoza je bila, kakor so dogodki pokazali, popolnoma pravilna in točna!

Davidovićeva vlada je usmerila svojo politiko tako, da je zašla popolnoma pod vpliv in komando Stjepana Radića. Stjepan Radić, ki je z vsem svojim delovanjem v zadnjih letih pokazal, da je njegov glavni cilj razrušiti jugoslovensko državo v dosedanjih oblikah, je naenkrat postal gospodar situacije in edini odločujoči faktor v naši državni politiki. Te svoje moči se je tudi dobro zavedal, zato je na vsi črti deloval sistematično uveljavljati svoj program. Davidovićeva vlada, odvisna v vsakem oziru od njegove milosti, je ne samo mirno trpela njegovo razorno delovanje, marveč je celo skušala je predstavljati javnosti kot del onega sporazuma s Hrvati, ki si ga je napisala na svoj prapor v trenutku, ko je podala v narodni skupščini svojo programatično deklaracijo.

Sadovi te pogubne politike so se jeli kazati na vsi črti, zlasti pa med vojsko. Povsem naravno je, da krona napram tem pojavom ni mogla ostati ravnodušna ter trpeti, da bi se pod vladno patronažo rušili temelji državnega obstoja. Tako je prišlo do demisijske vojne ministra generala Hadžića, kateri je nujno sledil padec celokupnega kabineta.

Situacija se je povrnila na svoje izhodišče v mesecu juliju. Pokazalo se je, da je svojočasna Pašić-Pribičevićeva vlada popolnoma pravilno ocenjevala in pojmovala politični položaj in da so bili njeni nasveti glede razrešitve državne in vladne krize državniški in v današnjih razmerah edino umestni. Izkazalo pa se je tudi, kako pogrešen in usoden je bil korak, ki je postavil državno vlado pod skrbstvo politika, kakršen je Stjepan Radić.

Radić, ki je po svojem odhodu v Moskvo in radi svojega pristopa v boljševiško kmetsko internacionalno izgubil dober del svojega ugleda in svojega vpliva med hrvatskimi masami ter s tem začel v zagato, iz katere bi se sam ne mogel več rešiti, je postal preko noči orjak, politični faktor, pred katerim se je tresla vsa javnost, ker je dobil tako nepričakovano v roke usodo in

Jugoslavija na razpotju...

Koncentracija brez radićevcev se ni posrečila. — Volilna vlada nacionalnega bloka na vidiku? — Odločitev je v rokah NRS.

— Beograd, 20. oktobra. (Izv.) Z največjo naglico so se včeraj vrstila pogajanja od ranega jutra do danes ob 3. jutraj. Povsod, v narodni skupščini, v ministrskem predstvedstvu in na dvoru so bila dolgotrajna posvetovanja, ki so ostala brezuspešna. Dogodki so se kakor v kinematografu pojavljali drug za drugim, vsake pol ure se je situacija popolnoma spremenila, tako da je bilo celo najbolj informiranim poznavalcem parlamentarnega življenja nemogoče s točnostjo ugotoviti, kako se bo kriza rešila.

Mnogoštevilno občinstvo iz vseh slojev je z največjo napetostjo čakalo na rešitev krize pred narodno skupščino, pred ministrskim predstvedstvom in pred dvorom so se zbirale skupine ljudi, ki so celo do danes jutraj čakale na uspeh pogajanj.

Optimisti so računali, da se skupščinskemu predsedniku g. Ljubi Jovanoviću, ki je prejel od kralja mandat, posreči sestaviti koncentracijsko vlado brez radićevcev. Akcija g. Ljube Jovanovića je ostala brezuspešna, ko je blok vladnih strank s svojim komitejem še kompliciral situacijo in razmerje med radikali in režimovci zelo poslabšal.

Značilen moment je nastal včeraj popoldne, ko je izšel komunike vladnih strank, ki pomenja v bistvu definitivni razhod med zastopniki radikalne stranke in zastopniki vladinovcev. Že včeraj popoldne so začeli resno razmišljati vprašanje, ali so volitve edini možni izhod iz zapletene situacije. Parlamentarci so že včeraj računali, da konča sedanja kriza s tem, da kralj poveri Ljubi Jovanoviću mandat za sestavo homogene radikalne vlade, ki bi imela nalogo izvršiti nove volitve. Sami radikali so uvideli, da je nemogoče sporazum med obema taboroma in vse popoldne pozno zvečer so pričakovali, da kralj odloči v tem smislu, da se narodna skupščina danes razpusti in razpišejo nove volitve.

G. Ljuba Jovanović je včeraj poskusil zadnjikrat z vsemi sredstvi, da bi se sestavila koncentracijska vlada, od krone je dobil neomejen mandat. Vladin blok je nekoliko snoči začel popuščati, vendar ni prišlo do končnega sporazuma, ker so se pojavile načetne težkoče.

V krogih odstopivše vlade so bili včeraj zelo vznemirjeni. Tam je zavladala depresija, ko so začeli, da bo najbrže radikalna stranka kot najmočnejša parlamentarna stranka dobila volilni mandat.

Od snoči 21. do danes jutraj je nastopila faza popuščanja. Vladinovci so že privolili v to, da bodi g. Ljuba Jovanović predsednik koncentracijske vlade, trdovratno pa so začeli braniti svoje ostale zahteve, trdovratno zahtevajo, da mora v koncentracijski vlado vstopiti tudi HRSS kot ravnopravna par-

bodočnost vse države. Posledice tega koraka so bile nepregledne in so spravile državo na rob propada. To se danes splošno priznava. Ali bo mogoče te škodljive posledice julijskega eksperimenta izravnati?

Morda, toda v to je že skrajni čas. Na Davidovića in njegovih pristaših je, da se iztreznijo in zopet krenejo na pravo pot. Ali se je temu nadejati? Zdi se, da jih je jela vendarle že srečavati pamet, toda pot od spoznanja do dejanja je še dolga in težavna. Ali bodo mogli odoleti vsem težkočam in predvsem vsem izkušnjavam?

Bojimo se, da jim bo nedostajalo v to potrebne krepke volje.

Zato se zdi, da moramo računati še edino z možnostjo razpusta parlamenta in razpisa novih skupščinskih volitev, torej s solucijo, ki jo je že v juliju predlagal Pašić - Pribičevićev kabinet kot edino možni izhod iz zamotane politične situacije.

Že prihodnje ure prinese v tem oziru odločitev in razrešitev!

mentarna skupina. V to radikali nikakor niso hoteli privoliti.

O polnoči je nastopilo drugo vprašanje, ki obenem zelo zamotava rešitev politične krize. Na temelju člena 75 ustave se mora danes otvoriti redno jesensko zasedanje narodne skupščine. Po členu 10. skupščinskega poslovnika se mora pri otvoritvi tega zasedanja izvršiti volitev skupščinskega predsednika. Da ne nastane ex lex-stanje, se mora danes otvoriti zasedanje in takoj že na prvi seji izvoliti skupščinsko predstvedstvo. To vprašanje skušajo parlamentarni krogi povoljno rešiti v zvezi s komplicirano ministrsko krizo.

Današnji beogradski tisk podčrtava dejstvo, da je zelo mnogo šans, da dobe radikali za slučaj, da se kriza danes ne reši, volilni mandat.

Za današnjo sejo vlada povsod največje zanimanje. Seja je določena za 9. uro popoldne, a je že sedaj gotovo, da se bo otvoritev zavlekla za več ur, ker se danes ob 8. sestanejo zastopniki vseh parlamentarnih skupin k zadnjemu poskusu, da se najde dovoljen izhod iz krize.

— Beograd, 20. oktobra. (Izv. Ob 10. popoldne.) Parlament danes nudi neobičajno živo sliko. Od prvih jutranjih ur je že zavalovilo v skupščini napeto vrvenje. Po kuloarjih, po klubih in v ministrski sobi so se zbirali voditelji strank in drugi parlamentarci, ki so razmišljali vse mogoče kombinacije. Z napetostjo so pričakovali prvih stvarnih informacij, kako se odloči krona glede razpeta krize. Že tako v prvih urah je bilo gotovo dejstvo, da je akcija za sestavo koncentracijske vlade ponesrečila. Danes popoldne že skoraj nikoli ni več resno razmišljali o taki vladi.

Skupščinski predsednik g. Ljuba Jovanović je že ob 8.15 prisel v narodno skupščino. V ministrski sobi se je nato pričela konferenca klubskih načelnikov, kateri so prisostvovali: g. Ljuba Jovanović, Ljuba Davidović, dr. Korošec, dr. Spaho, dr. Kosta Kumanudi, Dragutin Pečić ter za HRSS dr. VI. Maček in Ivan Predavec. Ob 9. popoldne je odšel na dvor odstopivši minister javnih del Dragutin Pečić. Vrnil se je čez deset minut. Istočasno skoraj je bil na dvoru Miša Trifunović, ki se je tudi po 15 minutah vrnil nazaj v narodno skupščino. Oba politika sta bila za tem še ponovno pozvana na dvor.

V tem momentu je situacija takale: Več kakor sigurno je smatrali, da tudi trde dobro informirani volilni radikali krogi, da bo kriza končana na ta način, da prejme še danes popoldne volilni mandat Pašić-Pribičevićeva vlada.

Po informacijah Vašega dopisnika ostane sedanja Pašić-Pribičevićeva volilna vlada v bistvu ista, kakor prejšnja delovna, s tem razločkom, da ne pride v poštev bivši ministri dr. Kojić, Simonović in dr. Voja Janjić. V vlado bodo pozvani od radikalov: Boža Maksimović, Vujčić, dr. Ninko Perić in dr. Ivan Peleš. Samostojni demokratje obdrže štiri ministrske sedeže. Ministri ostanejo: posl. Svetozar Pribičević, dr. Grigorino, dr. Svetislav Popović in dr. Henrik Krizman. Ministrski predsednik Nikola Pašić, podpredsednik Marko Trifunović.

V klubih radikalne in samostojno-demokratske parlamentarne frakcije se danes zelo živahno in veselo razpoloženje. V radikalnem klubu so se pričeli zaključni razgovori, katerim je prisostvoval tudi Svetozar Pribičević. Nekateri radikali pa so posetili samostojno-demokratski klub, kjer so se pomenkovali o načinu rešitve krize. Daljše razgovore sta imela Miša Trifunović in Svetozar Pribičević.

Napetost je sedaj v tem trenutku velika, ker vsi čakajo, da se pozvani novi ministri na dvor, da položijo kralju prisego. Po prisegi odidejo ministri na-

zaj v narodno skupščino. Nova vlada se bo takoj po prisegi predstavila narodni skupščini.

Na današnji plenarni seji prečita vlada kraljev ukaz, s katerim se za danes 20. t. m. sklicano redno zasedanje skupščine zaključuje, skupščina razpušča in razpisujejo nove volitve.

— Beograd, 20. okt. V naglem tempu se vrste v skupščini dogodki in se porajajo od strani Davidovićeve demokrate zadnje intrige in zadnji poskusi, da bi se ovrlo že podpisano imenovanje volilne vlade Pašić-Pribičević. Dogodki ob 9. popoldne so prinesli v politični situaciji tak preobrat, da je skoraj položaj vsake četrte ure drugačen. Faktično se sedaj ob 11. popoldne ne more točno ugotoviti, v kakem stadiju se nahaja razvoj dogodkov, ki povzročajo v parlamentu pravi kaos.

Brezdvomno je bilo — to tudi dobro informirani radikali krogi trde — da sta bila danes že podpisana ukaza o imenovanju nove volilne vlade in o razpustu narodne skupščine oz. razpisu novih volitev. Dogodilo pa se je s tema ukazoma nekaj, kar je povzročilo v krogih vladnih strank pravo konsternacijo, obenem pa signal za splošno naval in za vse mogoče intrige, da se kombinacija radikalov zadnji trenutek obzuprešči in da se ovrže volilni mandat.

Ukaza sta bila mesto skupščinskemu predsedniku Ljubi Jovanoviću dostavljena na znanje ministrskemu predsedniku Ljubi Davidoviću. Ko so demokrate zaznali za novo vlado in razpust skupščine, napeli so vse svoje sile, da to preprečijo. Takoj je bila sklicana seja demokratskega kluba, na katerem so zelo dolgo razmišljali o vseh mogočih metodah, po katerih bi se še lahko obdržali na svojih pozicijah. Na dvor je bil odposlan minister javnih del Dragutin Pečić, ki je stavil kroni tale kompromisni predlog:

Vladne stranke so odločene privoliti, da danes narodna skupščina izvoli za skupščinskega predsednika radikal g. Ljuba Jovanovića, za podpredsednika pa demokrate. Seje skupščine se za kratek čas odlože, med tem pa naj bi sedanja in statu demissionis se nahajajoča vlada g. Ljube Davidovića nadaljevala z vsemi strankami pogajanja za sestavo koncentracijske vlade.

Ko so parlamentarni krogi doznali za ta predlog, so bili povsem iznenađeni. Ovržene so bile druge kombinacije.

Voditelji radikalnega kluba dr. Ninčić, Miša Trifunović, Marko Gjuričić in drugi so posetili bolnega strankinega šefa Nikolo Pašića. Posamni so bili tudi na dvoru.

V skupščini je nastala popolna zmota in nervoznost. Vse nestrpno čaka na rezultat seje radikalnega kluba, ki se je okoli 10.30 sestel na plenarno sejo. Odločitev je pri radikalih. V njih klub je prenešeno torišče situacije. Ako radikali odklonijo kompromisni predlog vladinovcev, tedaj je pričakovati, da pride na površje volilna vlada Pašić-Pribičević.

Splošno je treba omeniti, da vlada povsod velika negotovost. Ni še gotovo, kedaj se sestane narodna skupščina. Seja za 9. uro popoldne določena še sedaj ob 11. popoldne ni otvorjena.

VOLITVE NA ANGLEŠKEM.

— London, 20. okt. (Izv.) Oficijelno je sedaj pripravljenih za volitve v angleški parlament 1422 kandidatov. Konservativci so postavili 522 kandidatov, delavska stranka 501 in liberalci 342. 57 kandidatov pripada raznih političnim frakcijam.

»POLITIKA« IN »VREME« RADI RADIĆEVEGA GOVORA ZAPLENJENI.

— Beograd, 20. oktobra. (Izv. Ob 10.) — Današnja volilna beogradska dnevnika »Politika« in »Vreme« sta bila zaplenjena na ukaz notranjega ministra Nastasa Petrovića. Oba lista sta priobčila dobesedno Radićev govor v Dolnji Stubici, v katerem voditelj hrvatskih seljakov postaja še drznejši in še bolj izzivajoč, kot je bil v svojih dosedanjih političnih govorih. Že forma govora je bila zelo žaljiva za dvor in kralja, ker je Radić rabil zelo nedostojne izraze. Notranji minister Na-

stas Petrović je bil moralno prisiljen, da je ustavil razširjenje obeh listov radi Radićevega govora.

SMRTNA NESREČA PRI AVTOMOBILSKI DIRKI.

— Milan, 20. okt. (Izv.) Pri veliki mednarodni avtomobilski tekmi za darilo Italije je bil prvi Ascari z Alfa Romeo, ki je prediral 8000 km dolgo progo v 5:25 urah. Sledili so mu Wagner, Campari in Miliola na Alfa Romeo. Avto Mercedes z grofom Sparrowskim se je pri 44 rundi pri kurvi Lesmond prevrnil. Pri tem je smrtonosno padel grof Sparowski. Ostali avto Mercedes so na kraju nesreče ustavili in v znak sožalja takoj dirko ustavili.

RUSIJA IN DRUŠTVO NARODOV.

— Moskva, 20. okt. (Izv.) Na seji centralnega izvršilnega odbora sovjetskih republik je Čičerin imel daljši ekspezo o zunanjem političnem položaju. Čičerin je med ostalim omenil: Nemškoruski prijateljski odnosi so doživeli težko krizo, ki smo jo prestali. Visti, da je sovjetska Rusija pripravljena vstopiti v Društvo narodov, so gole izmišljotine. Z ozirom na stalščice sojetov je smatrati vstop Rusije v Društvo narodov, da bi se sovjeti morali odpovedati svoji samostojni mednarodni politiki in priznati svojo podvrženost pod politiko Velike antante. Če vstopi Nemčija v Društvo narodov, tedaj je mogoče, da se bo morala pridružiti politiki naših sovražnikov.

RUSKO BRODOVJE V VLADIVOSTOKU.

— Pariz, 20. okt. (Izv.) Sovjetska vlada pripravlja veliko pomorsko ekspedicijo na Vzhod, 25 bojnih ladij v Baltičkem morju je dobilo ukaz za takojšnji odhod. Posadke na mejah ob Kitajski in Mongoliji se znatno pomnože.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.

LESNI TRG

Hmelovke od 6—8 m dolž., od 5 cm na drobem koncu, frco nakl. post.: blago 0.75; smrekovi in jelovi hlodi, 4 m dolž., 25—60 cm prem., frco nakl. post.: blago 300; bukovi, kolji, zveži od 2.25 m napr., od 25 cm prem. napr., frco nakl. post.: den. 400; deske III., fo meja: den. 530; bukova drva, obrobjenici, suhe, frco nakl. post., 5 vagonov: denar 22, blago 23, zaključek 22; oglice la vialano, frco meja: denar 115.

ZITNI TRG

Pšenica domača, frco Ljubljana: denar 385; pšenica bačka, par. Ljubljana: blago 435; koruza bačka, par. Ljubljana: blago 335; oves bački, par. Ljubljana: blago 320; fižol ribničan, orig., frco Ljubljana: denar 465; fižol ribničan, očiščen, b/n, frco Postojna: trans.: blago 615; fižol prepeličar, orig., frco Ljubljana: denar 480; fižol prepeličar, izbran, b/n, frco Postojna, I. vagon, denar 560, blago 600, zaključek 600; fižol mandaljon, orig., frco Ljubljana: denar 350; fižol rjav, orig., frco Ljubljana: denar 350; laneno seme, frco Ljubljana: denar 680, blago 700; pšenična moka »0«, bas. bačka, frco Ljubljana: blago 625; jabolka za prešanje, frco nakl. postaja: denar 60; jabolka sort. Ia, frco nakl. postaja: denar 225; krompir, frco Jesenice: denar 120.

EFFEKTI.

7% invest. pos. iz leta 1921. 61. Celjska pos. 208, Ljublj. kred. banka 225—232, Merkantilna banka 122—127, Prva hrv. šted. 917, Slavenska banka —, Strojne tove in liv. 130—150, Trboveljska prem. dr. 420, Združene papirnice 113—120, 4 1/2% kom. zad. dež. bke. 89, 4 1/2% zast. 1 kr. dež. bke 17.

Zagrebska borza.

Dne 20. oktobra. Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 13.27—13.37, Praga 204.50—207.50, Pariz 357.50—362.50, Newyork 68.40—69.40, London 308.75—311.75, Trst 299.50—302.50, Dunaj 0.097—0.099. Valute: dolar 69.—.

Effekti: 7% invest. pos. 1921 63.75—64 2 1/2% drž. renta za ratno štetu 112.50—114, Ljublj. kreditna banka 220, Centralna banka 34—35 Hrv. esk. banka 107—110, Kreditna banka Zgb. 107—108, Hipotek. banka 55.50—57, Jugobanka 102—104, Praškodion 915—917, Slavenska banka 86—88, Eksploatacija 94—95, Drava d. d. Osijek 225—250, Sečerana, Osijek 850—890, Isis d. d. 70, Nihag 70, Gutman 700—720, Slavonija 70—73, Trboveljska 400—450, Union, paromlin 405, Vevče 122.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curih, 20. okt. Današnja borza: Beograd 7.50, Berlin 1.24, London 23.39, Milan 22.70, Pariz 27.30, Praga 15.56, Newyork 5.21, Dunaj 0.00736.

— Trst, 20. okt. Borza: Beograd 33—33.15, London 102.85—102.95, Pariz 119.50—120.50, Newyork 22.875—22.95, Curih 439—441, Dunaj 0.0323—0.0326, Praga 68.10—68.40,

Situacija ob 12. - Radikali stavijo predloge.

— Beograd, 20. oktobra. (Izv. Ob 12.45.) Se vedno vlada v parlamentu popolna negotovost. V narodni skupščini se je polotila vladnih strank velika vznemirjenost. Vse je nervozno in nestopno.

Seja narodne skupščine se sedaj ni otvorjena. V skupščinsko dvorano so ob 11.30 dopoldne prišli polnoštevilno radičevci, zemljoradniki in klerikalci, ki so se v posamnih skupinah živahno razgovarjali o nastali politični situaciji. Opažati je, da klerikalci povsod skušajo podminirati teren samostojnim demokratom in razgnati kombinacijo volilne vlade. Poslanci so sedeli v dvorani nad pol ure. Se vedno vlada glasbok odmev radi predlogov, ki so jih postavili demokratje za nadaljevanje pogajanj v svrhu sestave koncentracijske vlade. Povsod vlada zmedenost in negotovost in marsikatera parlamentarna skupina sedaj ne zna, kje se nahajamo in kakšne bodo dogodki dalje odigrali. — Nekateri parlamentarni krogi so povsem neorijentirani.

Radikalni klub je bil sklican na sejo, da meritno razpravlja o predlogih, ki

jih je predložil demokratski minister Dragotin Pečič. V kl. Vol. kralju v uvaževanje. Radikalni klub je sklenil:

a) radikali dovolijo, da se za pol ure reaktivira sedanja vlada, tako da se lahko odpre današnja plenarna skupščinska seja in omogoči volitev novega predsedstva v smislu poslovnik.

b) v skupščinsko predsedstvo se imajo izvoliti samo radikali kot najmočnejša parlamentarna skupina. V njih rokah ima biti skupščinsko predsedstvo, ravno tako vsa podpredsedniška in tajniška mesta.

c) Reaktivirana vlada mora takoj po konstituiranju novega skupščinskega predsedstva odstopiti.

d) Po demisiji reaktivirane vlade se naj nadaljuje pogajanja za sestavo koncentracijske vlade.

Po seji radikalnega odbora so odšli okoli polne na dvor: posl. dr. Momčilo Ninčič, minister javnih del Dragotin Pečič in predsednik radikalnega kluba Marko Gjuričič. Vsi so še v tem trenutku ob 13. na dvoru.

Radičev govor o parlamentarni in vladni krizi.

Radici odklanja sodelovanje z radikali in grozi, da HRSS zapusti Beograd. — Davidovičev režim ali volitve, to je zahteva Radica.

— Zagreb, 20. okt. (Izv.) V Dolnji Stubici je včeraj ob 10. dopoldne priredila HRSS velik politični shod. Ker je bil včeraj obem otvorjen običajni veliki sejem, se je v mestu zbralo veliko število kmetov iz bližnjih in daljnjih krajev. Zato je bil shod tudi zelo dobro obiskan in je Radičev govor poslušalo okoli 10.000 kmetov. Zborovanje je otvoril tamonjši predsednik ukrajine organizacije HRSS ter takoj podal besedo Stjepanu Radiču. Uvodoma je Radič razpelt običajne svoje fraze ter naglašal, da so tri stvari, ki jih želi povedati: 1.) Kaj je sedaj v Beogradu? 2.) Nakup selj. doma v Zagrebu in 3.) Kaj hočemo v bodoče delati, ker se zdi, da se bomo pograbilli. (Klic: »Ne bojimo se!«) Pametni ljudje se res ne boje. V Beogradu so zopet prišli na površje nepošteni in nasilni ljudje. V Beogradu se je te dni sestal neobičajen posvet, kakor v slučaju vojne. V Beogradu žele vojno! Proti komu? Proti lastnim državljanom, proti Hrvatom. Naše milijarde sprejemajo in naše vojake potrebujejo. Sedaj ko nas bodo pozivali, nečemo priti. Zaka bi tudi šli?

Stjepan Radič je v nadaljnjem svojem govoru ostro napadal bivšega notranjega ministra dr. Milana Srđića, naglašujoč, da on, ki je pravi lopov, ni smel oditi na dvor. Radič obžaluje, da je dvor poslušal mnenje človeka, ki je stavljen pod obtožbo. Po mnenju Radičevem je bil edini človek dr. Korošec, ki je dejal dr. Srđiću: »Vi ste pod obtožbo in ste kljub temu došli na dvor na politični razgovor.« Korošec pa je napravil napako, ker ni dejal kralju: »Veličanstvo! Nočem z njim govoriti in reševati političnih vprašanj. Jaz v imenu Slovencev odhajam!« Meni so iz

Slovenska zmaga v Ptuj.

Izvoljeni: 20 Slovencev, 4 Nemci in nemškutarji, 1 socialista.

— Ptuj, 19. oktobra. (Izv.) Današnje občinske volitve so v splošnem potekle popolnoma mirno. Nemci in nemškutarji so napeli vse sile, da bi si v občinskem svetu priborili večino. Združene slovenske stranke so naval Nemcev odločno odbile. Volitve so trajale od 8. zjutraj do 17. popoldne. Rezultat je bil takoj po 17. objavljen. Rezultat je nastopil:

1. Narodni blok 408 glasov in 20 odbornikov;
2. socialisti 102 glasa in 1 odbornik;
3. Nemci in nemškutarji 264 glasov in 4 odbornike.

Izvoljeni so bili:

1. Narodni blok: Dr. Matej Senčar, odvetnik; Anton Blažek, knjigovodja; dr. Franc Kotnik, profesor; Anton Macun, trgovec; Franc Lenart, trgovec; Vinko Šerona, učitelj; Blaž Pihler, krojač; Fran Valentin, železniški mizar; Fran Mahorič, gostilničar; Fran Lenarčič, revident; Ivan Rupar, upravitelj; Josip Gorup, nadučitelj; Jakob Tobijas, višji dačni upravitelj;
2. Socialisti: Jernej Rajšp, trgovski pomočnik; Blaž Job, železničar; Hinko Korenjak, sedlar; Ferdo Fras, posojilnični uradnik; dr. Ivan Fermevc, odvetnik; Josip Prosnik, mehanik; Avgust Kos, davčni asistent.
3. Nemci in nemškutarji: Ivan Segula, mizar; Ivan Steudte sen, posestnik; Pavel Pirih, tvorničar;

Dr. Sikst Fichtenau, odvetnik; Valerijan Spruschina, mehanik.

Ko se je objavil rezultat volitev, je zavladalo med slovenskimi vrstami veliko navdušenje. Z magistrata je zaplatala državna zastava in kmalu nato so z vseh slovenskih hiš zavirale državne in slovenske zastave. Po ulicah je narodno občinstvo prirejalo manifestacije, vzključajo: »Živel slovenski Ptuj! Živel kralj!« Med Nemci, ki so računali z gotovo zmago, je zavladala velika poparjenost. Nikjer ni prišlo do nikakega izgreda. Poskus Ornirove garde, da bi zopet prišla v Ptuj na površje, se je žalostno ponesrečil. Nemški Ptuj, v katerega so do prevrata vsi verjeli, tudi mnogi Slovenci, se je izkazala kot navadna bajka.

S ptujskimi volitvami je zaključena volilna kampanja po spodnještarskih mestih, ki so veljala kot trdnjave nemške misli in nemškega duha. Izvršene volitve so vsemu svetu eklatantno pokazale in dokazale, da je mariborska oblast izključno slovenska zemlja, v kateri sploh ni nemške manjšine.

STJEPAN RADIČ O SPORTU.

— Zagreb, 20. okt. (Izv.) Na slovenski način je bilo včeraj otvorjeno novo igrišče zagrebskega športnega kluba Gradjanski. Sledila je nogometna tekma Gradjanski: sarajevski Sašk z rezultatom 2:1. — Otvoritvi igrišča je prisostvoval tudi Stjepan Radič, ki je imel kratak govor o pomenu sporta. Iz treh vrst nogometa pripočela Hrvatoma, da sprejmejo angleški način nogometa. Biti angleški sportnik pomenja biti dober Anglež. Hrvatski sportnik mora biti dober Hrvat. Nam Hrvatoma je potreben nogomet, ker moramo tudi z nogometom odbijati vse navede.

Politične vesti.

— Povsod so enaki. Iz Bratislave poročajo o škandaloznem izizvanju narodnega četa. Hi so ga zakrivali slovaški klerikalci. Povodom proslave Žižkove 500 letnice je vprizorilo Narodno gledališče Kollárovo »Žižkovo smrt«. Klerikalci so smatrali to predstavo za izizvanje slovaškega naroda in katolicizma ter so ji napovedali bojkot. V četrtek in petek so se širile po mestu vesti, da nameravajo klerikalci pri predstavi demonstrirati. Zato je bilo zanimanje za predstavo še večje in občinstvo je napolnilo gledališče do zadnjega kotička. Sredi prvega dejanja, ko kardinal zabode v dvoboju češkega plemiča, so se začeli z galerije in parterja klicati: Sramota, fei! nato pa se je začelo splošno žvižganje in tuljenje. Občinstvo je planilo po konci. Po zraku so letela Herikalna gesla? za Boga in narod, živila svoboda slovaškega naroda itd. Občinstvo je odgovorilo na klerikalno izizvanje s frenetičnim ploskanjem in navdušenjem za proslavo Žižkovega jubileja. Klerikalni kričači niso prišli na svoj račun. Končno je poselga vmes policija, ki je odvedla 7 glavnih kričev, med njimi urednika »Slova« na policijo.

— Turki izganjajo Grke. Carigralski listi pišejo, da je oblast pozvala 50.000 Grkov, da se imajo izseliti tekom 10 dni, sicer bodo izgnani.

— Francoske in italijanske pomorske sile koncem 1923. »Eho de Paris« trdi, da Francija ne stremi po pomorski nadmoči nad Italijo. Leta 1930 bo imela Italija 14 križark in opazovalnih brodov, 38 torpedovk in 22 podmornikov, Francija pa 13 križark, 19 torpedovk in 37 podmornikov.

— Neredi v Belgiji. Po poročilih iz Sofije so izbruhnili v okolici Stare Zagore veliki nemiri. Revolucionarji so dne 15. t. m. dopoldne zavzeli mesto in pregnali tamkajšnje oblasti. Polastili so se tudi železniške proge. Šele ko je prišel močan oddelek vojaštva, so bili revolucionarji pregnani iz mesta in so se umaknili v gore. Podrobnosti o tem dogodku ni.

— Prebivalstvo Italije. Definitivni rezultat zadnjega popisa prebivalstva Italije je šele sedaj objavljen. Italijanska država šteje 9194 občin. Prisotnega prebivalstva 38.710.576, legalnega prebivalstva 39.943.523.

Balkanska boljševiška centrala na Dunaju.

Glasilo bolgarskih socialistov »Svobodna Reč« priobčuje podatke o organizaciji, ciljih in delovanju balkanske boljševiške centralne na Dunaju. List piše:

»Izvršilni odbor III. internacionale v Moskvi je na svojem zasedanju dne 12. avgusta l. 1923 sklenil, da se ustanovi balkanska sekcija s sedežem na Dunaju. Naloga te sekcije je, voditi po posebnem načrtu predvideno delovanje glede ustanovitve balkanske sovjetske federacije, ki bi obsegala Bolgarijo, Jugoslavijo in Romunijo. Sekciji načeluje Čerskij. Sekcija ima posamezne oddelke: oddelke za propagando in tisk, ki ga vodi Harlakov; on je prevzel tudi uredništvo lista »Federation Balcanique«. Najbližji sodelavci sekcije je Todorov, ki je prevzel propagando komunističnih idej v Jugoslaviji. Član sekcije je bil tudi nedavno umorjeni komunistični poslanec D. Dimov, glavni predstavitelj III. internacionale v Bolgariji.

Glavni cilj sekcije je organizacija strogo bojnih komunističnih odredov. V ta namen je bila določena Bolgarija za avangard socialne revolucije na Balkanu. V. Kolarov je izdelal podroben načrt za revolucijo; ta načrt je odobril izvršilni odbor III. internacionale. Načrt obsega naslednje točke:

1. da se pritegne makedonska organizacija, njen centralni odbor, ki mu sekcija obljubi bogato materialno podporo za strogolavljenje bolgarske vlade in za vstajo v Makedoniji, potem pa naj bi se ta organizacija nenadoma sovjetizirala.
2. Da se organizirajo na ozemlju Grške in Jugoslavije partizanski odredi, da bi se z njihovo pomočjo proviciralo bolgarsko vladno in izzvalo diplomatski konflikt, ki bi imel za posledico obojeno intervencijo Male antante v notranje razmere Bolgarije.

3. Da se organizirajo na bolgarskem ozemlju manjši komunistični odredi z namenom desorganizirati normalno življenje v državi in vzbujati med prebivalstvom ogorčenje proti vladi.

4. Da se ustanove vojne baze na črnomoški obali.

Ta načrt je odobril izvršilni odbor III. internacionale 13. marca leta 1924. Pismeno odobrenje je bilo poslano dunajski sekciji 16. marca pod št. 193, obenem pa je bil odobren večji kredit iz sredstev III. internacionale.

Dalje govori list o zaroti proti makedonski organizaciji, ki jo je organizirala boljševiška centrala, o ponarejenem dunajskem manifestu in o neuspehih, ki so spravili boljševiške agente v

Ne zamudite!

Ne zamudite!

BLAGAJNA VELIKEGA VOJVODE

Senzacija za vsakega kino-obiskovalca!

V glavnih vlogah ljubljenci kino-obiskovalcev:

HARRY LIEDTKE, MADY CHRISTIANS,

ALFRED ABEL,

Robert Scholz, Ilka Grüning, Julius Falkenstein

Film posnet v Jugoslaviji

Predstave ob: 1/2 4., 5., 1/2 7., 1/4 9

Blagajna je odprta od 10. do pol. 1 in od pol. 3. naprej.

Telefon 124

Telefon 124

20.21.22.
oktobra

Elitni

Kino Matica

20.21.22.
oktobra

veliko zadrego. V dokaz navaja sledeči dokument:

Osebn. popolnoma zaupno. III. internacionala, balkanska sekcija. 22. IX. 1924. Dunaj. — Komunističnim strankam, komunističnim odredom, odgovornim činiteljem in bojnim organizacijam. Neuspehi zadnjih dni ne smejo niti za trenotek ovirati začete dela. Ura zmage je blizu. Smrt najboljših tovari-

šev vzbujajo opravičeni čuti osvete. Naša sila je edinstvo. Organizirajte bojne odrede. Brezobzirna osveta izdajalcem in krvnikom revolucije. Za vsakega ubitega tovariša mora pasti 10 do 20 buržujev. Cankova garda preživlja zadnje dni. Ura osvete se bliža. Živila III. internacionala, živila bolgarska sovjetska republika! Zalkin, tajnik Artamonov.

Umor na Hranilnični cesti.

Roparski umor ali čin osvete?

Vse mesto je danes pod vtisom strahovitega umora, ki je bil izvršen snoci na Hranilnični cesti nad trgovcem Ferdinandom Pipanom iz Ljubljane. Ni se še poleg val razburjenja, ki ga je povzročil umor nesrečne blagajničarke Fanike Petkovske, umorjene 31. marca t. l. na Vodovodni cesti, že je razburil javnost drug strašen zločin, ki je glede strahote in zagmetnosti prekaša prvega.

O tragičnem dogodku, ki znova dokazuje, da so varnostne razmere v Ljubljani čedalje slabše, smo razpisali: Trgovec Ferd. Pipan se je vračal snoci okoli pol 22. s svojo soprogo Slavko z obiska, da je napravil svojemu tastu jermernarju Stupici v Slomškovi ulici, domov. Stanujeta v Einspielerjev ulici 15. Odsla sta po Kolodvorski ulici, mimo glavnega kolodvora v smeri proti Dunajski cesti. Že pri kolodvoru je soproga opazila, da jima sledi neki neznanec v primeri razdalji ter je opozorila nanj moža, ki pa ni polagal temu večje važnosti. Oba zakonca sta nadaljevala pot, ne oziraje se na neznanca, sta pasirala železniški prelaz na Dunajski cesti ter nato zavila na samotno in slabo razsvetljeno pot Za Bežigradom, od tu pa sta krenila v Hranilnično ulico. Soproga Slavka, ki je opazila, da jima neznanec še vedno sledi, se je na križišču ulice, kjer gori cestna svetilnica ustavila ter polglasno rekla soprogi: »Ti, poglej, še vedno je za nama!«. Trg. Pipan se je okrenil in je res opazil neznanca. Ko sta nato napravila oba zakonca še par korakov naprej, je tik pred hišo št. 6. v Hranilnični ulici skočil neznanec pred oba. V roki se mu je zasvetil samokres in zakričal je:

»Geld oder Leben!«

Pipan hipoma prestrašen je v naglici dvignil pleteno ročno košaro, ki jo je imel v roki, pred se, da se zavaruje pred napadalcem. V tem trenutku pa je počil strel; kroglica je predrila skozi košaro ter vdrila Pipanu v levo stran prsi. Pipan se je opotekel, prijel je še ženo in smrtno ranjen kriknil: »Moja Slavka!« Nato se je zgrudil na tla. Dogodek se je odigral tako naglo, da se je prestrašena žena zavedla šele potem ko je opazila moža na tleh in ko je videla, da napadalec beži. Kriknila je: »Zločinec, lopov!«, ter obenem klicala na pomoč. Čim so se njemu nemnemu kriklu odzvali prebivalci sosednih hiš, se je nesrečna žena zgrudila onesveščena na tla, mrmrajoč še nekatere nerazumljive besede. Trgovca Pipana so prebivalci sosednih hiš dvignili in ga prenesli v hišo št. 6. v stanovanju g. Bečana. Vsaka pomoč pa je bila prepozna, kajti strel je bil smrtonosen in Pipan je bil že mrtev.

O strahotem zločinu je bila takoj obveščena policija in na lice mesta je bil pozvan polic. zdravnik dr. Avramovič, ki se je nahajal baš v kavarni »Emona«. Dr. Avramovič, ki je v spremstvu dežurnega uradnika prispel takoj na kraj zločina, je ugotovil takojšnjo Pipanovo smrt, ki je nastopila vsled notranje izkrvavitve. Kroglica je predrila levo stran prsi tik pod rebrih bokom; verjetno

je raztrgala vranico. Iz smeri kroglice se da sklepati, da so bile ranjene tudi desne ledvice. Smrt je morala nastopiti takoj in sicer vsled notranje izkrvavitve. Pri obdukciji trupla, ki bo verjetno že danes, se bo dalo točneje ugotoviti dejanski stan.

Pipanova soproga, ki je ležala v nezavestnosti, je nudil dr. Avramovič prvo pomoč ter je bila na njegov ukaz prepeljana domov, kjer se je zavedla šele po par urah.

Pokojni Ferdinand Pipan je bil pred vojno trgovec v Trstu, kjer si je kot zaveden Slovenec pridobil nebroj simpatij ter je bil splošno cisljan. Ob prevratu l. 1918, ko so Italijani zasedli Trst, je prišel v Ljubljano, kjer je na Sv. Petra cesti otvoril trgovino z mineralnim oljem in gumo. Podjetje je vsled svoje solidnosti kmalu zaslovelo in je izborzo prosperiralo. Tudi v Ljubljani je pokojni vsled svoje družabnosti užival splošne simpatije ter je njegova nadse tragična smrt vzbudila splošno sočutje. Pipan se je komaj pred šestimi meseci poročil s hčerko uglednega trgovca in obrtnika v srečnem zakonu. Zločinska roka mu je presekala nit življenja skoraj v najlepši moški dobi, kajti bil je star 37 let. Upati je, da roka pravice doseže nečloveškega morilca.

Kdo je morilec?

Takoj po strahovitom zločinu, izvršenem nad trgovcem Pipanom, je policija mobilizirala vse aparat in izvedla obširno racijo. Še tekom noči je bil aretiran radu nujnega suma umora trgovca Pipana hotelirjev sin Ernest Miklič, ki je bil popreje zaročenec g. Slavke Pipanove. V zvezi z njim je bil aretiran tudi neki S. z Viča, ki pa je bil že izpuščen. Miklič je bil tekom današnjega dopoldneva zaslišan, vendar o poteku preiskave nimamo še pozitivnih podatkov.

Policija prosi vse tiste, ki so videli v kritičnem času zakonca Pipan, ko sta se vračala domov, da se zglaste pri njej.

Kaj izpoveduje soproga umorjenega Pipana.

Naš poročevalec je danes zjutraj osebn. posestil soprogo tragične smrti umrlega trgovca Pipana. Gospa Pipanova, ki je skoraj do zjutraj ležala v nezavestnosti, je zoznala o smrti svojega soproga šele ob 8. uri. Vest jo je silovito pretresla. Našemu poročevalcu je ga. Pipanova naslikala ves dogodek tako, kakor je zgoraj opisan. Morilec je opislal tako-le: Imel je siv visok klubok, črne lase, črne brke ter je nosil drap površnik. Govoril je nemško, na begu pa je po slovensko zaklel »hudič«. Zatrjuje tudi, da napadalec očitno ni imel namena, da oropa njenega soproga, kajti takoj, ko je zakričal »Geld oder Leben!« je tudi streljal. Čim je videl, da je Pipan padel, je zbežal. Gre torej za čin masčevanja in je bil roparski napad samo fingiran. Bežal je v smeri proti ljubljanskemu polju. Kdo je morilec dosedaj še ni dognano, verjetno pa je, da bo dognala to preiskava in razkrinkala zagmetni umor, ki razburja celo mesto.

Pes po smrti.

Angleški časopis »Dog World« je vprašal nekaj odličnih angleških mož, ali živi pes še po smrti dalje. Prišli so odgovori, ki precej negalantno zametajo misel na kaj takega, nekateri pa pritrjujejo vprašanju. Bernard Shaw piše: »Nikdar nisem imel psa, ki bi bil tako neumen, da bi si želel tako strašno usodo. Nekateri ljubitelji psov pa so bili mnenja, da daje velika zvestoba psu nadaljevanje življenja po končanem pozemskem. Ako se ima končati ndanost psa z njegovim življenjem, potem sem izgubil svojo vero.« Pravi eden največjih pasjih prijateljev, dočim si drugi izreka tolažbo, da ga bo gotovo njegov zvesti pes spremljal tudi v onostranskem življenju. Sir Ar-

thur Doyle pravi da je bilo pri neki spiritalistični seji slišati v sobi pasje lajanje in da so se čestokrat že pojavili psi na fotografijah duhov. Zato izjavi: »Vse naše domače živali, zlasti pa naši ljubci psi, ostanejo pri nas tudi v bodočem življenju, ker ljubezen traja preko smrti.«

Sokolstvo.

— Sokolsko gledališče v Radovljici vprizori v nedeljo, dne 26. tm. ob pol štirih popoldne veseloigro »poslednji mož«, ki se po sedanjih razdelitvi predstav uprizori samo enkrat. Kdor ljubi zabavo in smeh, naj te predstave ne zamudi. 2024

Darujte za sokolski Tabor!

Prosveta.

„Cyranus de Bergerac“ pri nas.

Konec.

Roksana Šaričeva je bila zelo lepa. In tudi Šaričevi moram priznati, da je s prirojenim prijetnim glasom Zupancičeve stihne prednalaše še dokaj blaglasno. Sicer pa je vloga za njo malo nasilna, ker leži čustvovanje Šaričeve bolj na strani Faustove Gretchen, nego preciznoje Francozinje Roksane.

Kolikor toliko jasno govori tudi Kralj (Le Bret). V manjši vlogi (slasčičarjeva žena) je Medvedova prav briko izgledala in tudi prilično jasno govorila. Bilo je sploh nekaj pravi srečnih mask, tako ona starega vojščaka Castel-Jaloux (Skrbinšek). Zaslusčičarja Raguenauja bi morali dobiti drugega interpreta. Lipahov v lepi talent leži na drugačnih poljih in njegova rezka govorica nam ne more pričarati okroglega, dobrodušnega in pocukranopesniško navdahnjenega človeka, ki ga pričakujemo. Lipah je morda karakterni komik, toda le za rezke figure. V tejje igri s svojim načinom govorjenja ni mogel priti do veljave, ki gre vlogi.

Dr. Rencovec je na odru lep dečko, za ljubimca Roksane pa se vede pri vsej bojazni pred lastno nebratnostjo vendar malo pretečkasto. Saj je francoski kavalir. Vzrok temu vtisu je morda v prvi vrsti njegov glas, ki je v svoji vokalizaciji vedno na zadnji dopustni meji proti ljubljanskemu narečju in mu manjka neke možnosti. Ni treba da bi bil glas ravno globok, če naj bo možni. Tudi kaj gre za nekaj, česar se ne da z besedo dobiti.

Gre pa poleg igranja pri Rostandu tudi za opremo. Ona je bistven del pesnitve, če jo imamo poslušati in gledati. Rostand slika čisto poseben, zelo točno opredeljen čas, ki ni podoben nobenemu drugemu. Stih mora podpirati ves sobodni blek; kostumi in dekoracije morajo biti ubrane do zadnjega okrasa v slog dobe. Rostand zavestno reflektira na „Meiningeri“, tj. na zgodovinsko pristnost opreme kakor smo je vajeni na pr. filmov one dobe. Tu se ne da nič mešati. Stih, vedenje ljudi, njih način govorjenja, obleka, arhitektonski slog sploh vse naj tvorijo enoto in se mora brez vrzeli izpolnjevati. Drzmem se celo trditi da bi ob hleščih in pravilni opremi povlačni neugodna deklamacija niti ne bila tako občutna.

Zdaj pa si vzemimo našo revščino! Z njo so stori kar so mogli, pa ne pomagajo nič. Če morajo Gaskonci nositi one nedoločne kostume, ki jih nosi sicer operni zbor za vojake in lovce v vseh mogočih operah precizno na galeriji pa ona oblačila opernih koristij iz vseh historičnih dob od Lohengrina do Napoleona, to je porazno. Da li pa bi jim bilo lahko, sedečim na galeriji vsaj papirnate ovratnike take fasone, kakor ga nosi Roksana. In zahtevalo bi se bilo od njih lahko, da se počesejo v slogu dobe. Gledališče ima dve knjigi z barvnimi figurami za obleke in frizure vsen dob. Ne precizno dame, ki se sede na galeriji tako žalostno, kakor bi bile na predmetni maskeradi se si jih radi premalo lepega kostuma ni še usmili noben pesalec, so bile počesane „na auf“ kakor članice kake dame kapele ali natakarike v animirni krčmi. Sploh manjka, manjka — vsega. Oder sam je premajhen, zlasti preplitev. Dvorana v prvem aktu z galerijo in lestencem se mi je zdela kakor soba za lutke.

Par stvari bi se dalo vendar popraviti. Slasčičarna ima nekako izlozbeno okno s tremi po več metrov visokimi šipami. Kd je znal v onih časih vlivati take šipe? Se v francoski revoluciji so bila celo zrcala postavljena iz samih malih steklenih plošč. In ma tem oknu je velik brezokusno moderen napis „Slasčičarna“. Ali naj se potem sme njamo, če nastopa na Japonskem duh Hamletovega očeta s cilindrom na glavi? Koliko bi vsa slasčičarna pridobila na intimnosti in značaju starodavnega časa, če bi bili oknle s palčicami razdelili na majhna polja. Vem, da govorim zaman. Kar pri nas pride na oder, ostane ves čas tako, četudi je nesmiselno. Če kritika graja, potem čutijo celo potrebo, se postaviti na justamentno stališče. Raje justament, nego upravičeno uvidenost.

Največ občutja ima zadnji akt, kjer tudi z lučjo pametno ravna. Ponesrečena pa je razsvetljava pod Roksanim balkonom. Ob tleh je dosti preveč luči in je zato docela skavrinja iluzija, da ne bi Roksana z balkona zasačila Cyranus, ki ne stoji vedno ravno pod balkonom. Še manj je verjetno da bi ga ne izpoznal grof Guiche, razen če je ves brjav. Če prinese strežal iz hiše par sveč, se pa podvija razsvetljava v hro odprti celo rampo, da začne vse hse kakor bi gorele na čisti obločnici. Ali ne vidi vsaj režiser tega popolnega pomaničanja vsake fantazije in čuta za ravnanje pcdravni pameti? Kako bedasto se pri takih kajladi občuti grofova gesta, da z brlečješčerbo posveti Cyranus pod nos v želji spoznati ga. Če ga pri vsej drugi luči ni pogrnul, mu tudi leščerba ne pomaga. Najhuje pa je „luna na komando“. Videli sem klozete, ki imajo tak mehanizem, da se v njih prižge elektrika, čim odpre vrata. Nisem pa vedel, da so že za Ludovika XIV. imeli balkonska vrata, katera je bilo treba samo odpreti, pa je tisti huj zabrizgnila luna svoje žarke na balkon!

Čemu je tiste mesečine sploh treba? Balkon bi bil mnogo poetičnejši, če bi ostal, kakor je bil, teman. Saj je noč in Cyranus naj v temi igra Kristjana de Neuville. Tu di je nemogoče, da bi luna posijala od desne, ko imajo vse kulise (hiše) naslikane luč in senco tako, kakor bi že ves čas na njih gornji del luna sijala od leve! Nekaterim ljudem seveda ugajajo tudi najbolj razledničje, ki imajo nočno nebo, v vseh oknih hiš pa rdeč stanjoli, kakor bi bila vsaka hiša plavž. To je okus za izdelovalce jasilc, a ne za narodno gledališče.

Če pa že ne morejo izhajati brez mesečine, naj bo tu iz vsega početka ali pa naj polagoma od strehe navzdol pride (pa to je za naše operaterje gotovo prevelika umetnost). Najhuje pa je, da svet včasih ne zadene takoj balkona in bega po temi naokoli kakor »zajček«, ki smo ga kot poredni otroci z zrcalom spuščali v sosesko. Strašno.

Vedno vidim, da se s tehničnim stranc na naših dveh odrih ravna brez glave, ne da bi si dotičnik vsaj malo mislil kak pomen naj ima za igro njegovo početje, za katero ga plačujejo. Tega mora biti konec in ne bom dal preje miru.

O nunah v zadnjem aktu ugleden znamenstvenik in estetsko zelo izobražen gospod dejal, da se vedejo kakor krščence. Meni se ni zdelo več vredno, opazovati jih. Sem imel že dosti od one straže bojnega tabora, ki stoji kakor lipov bog in sovražniku za tarčo, ko pričena že bitka. Rad bi videl možaka (četudi ob tedanjih puškah), ali bi samo trenotek zdržal tam gori, ne da bi se kril. To so samo stvari, ki morajo zahteti gledalca in skvarijo tudi užitek onega, kar je dobro. Taka »malenkost« je na pr. tudi, da šotoru niso dali znotranje stene. Kedar kdo dvigne zastor ob vходу, pogleda skozi šotorova vrata v svetli nebesni prostpekt, mestov šotorovo notranost. Če je vseeno, potem smo pač šmira. Ali pa sploh odpravimo iluzijski oder in igramo brez kulis.

»Cyranus« je dosegel, to je mogoče opazovati na vsem občinstvu, uspeh spoštovanja, katero meri v prvi vrsti na zaslužnega in priljubljenega režiserja in igralca Putjata kot iniciatorja uprizoritve, nadalje pa na njegovo in vseh sodelavcev najboljšo voljo. Navdušila pa igra ni nikogar. M. Z.

★ ★ ★

— Popravek. V prvem delu poročila o »Cyranu« (S. N. z dne 19. tm.) je par tiskovnih pogrešk, ki si jih vsakdo lahko sam popravi. Neprimetna pa je popreška: »To zadene, če nima sicer talenta...« namesto: To zadene, če ima sicer talenta...« Temu sledi sedel stavek je pa zelo skrajšan, ker sta izostali besedi, ki jih sedaj prinašamo v debelem tisku: »Včasih gre pa za pevnost, ki je v besedi. Vzemimo besedi »strega« in »neha«...

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 8. zvečer.

Ponedeljek, 20. okt.: Paglavka. Red A. Torek, 21. okt.: zaprto.

Sreda, 22. okt.: Šestero oseb išče avtorja. Red B.

Četrtek, 23. okt.: Pri Hrastovih, slavnostna predstava ob 50-letnici rojstva pisatelja Ksaverja Meška.

Petek, 24. okt.: Moč teme. Red D. Sobota, 25. okt.: Firma P. B. Red F.

OPERA.

Začetek ob pol 8. zvečer.

Ponedeljek, 20. okt.: zaprto.

Torek, 21. okt.: Rigoletto. Red D. Sreda, 22. okt.: Majška noč. Red F.

Četrtek, 23. okt.: zaprto.

Petek, 24. okt.: Netopir. Red C.

★ ★ ★

— Opera. Verdi: Rigoletto. Že v Traviati je Verdi dramatični moment, ki boji nositelj celega razvoja drame, muzikalno postavil v ospredje. V Rigolettu pa je ta Verdijeva misel še ostreje izražena. Prokletje, ki se drži glavnega junaka, leži kot temna senca nad celim dejanjem. Rafinirano zna Verdi dalje izrabljati kontraste: neposredno k tragiki prokletja postavi življenje s svojim lahkomisljenim življenjem. Prokletstvo se začne izpolnjevati v tem momentu nad Rigolettom, ko se zalubi Gilda, njegova hči v Vojevodo Mantuanskega, in zadene ga na istem mestu, kjer se je pri činično norčeval iz grofa Monterone. Muzikalno se stopnjuje opera preko nežne arje srečne Gildine v drugi sliki Groteskne, z njegovim notranjim doživljem kontrastujoče vesele pesmi Rigoletta do viška partiture, do velikega kvarteta zadnje slike, v katerem zna Verdi majsterski navzlic enotnosti sozbožja vseh štirih glasov dati vsakemu posebej sliko njegovega duševnega razpoloženja. Strašno nasprotje, ženjalno zgrajeno, tvori vesela pesem odhajajočega Vojevode Mantuanskega, ki je ravno ušel bodalu brava Sparafucile, dočim podleže Gilda. S tem pri nas in na mnogih drugih odrih neha opera, dočim po Verdiju Gilda v rokah očeta umiraje poje še, želeč svidenja s svojo materjo v nebesih Zasedba je bila v rokah Popova (Rigoletto) Lovšetove (Gilda), Kovča (Vojevoda Mantuanski), Zathaja (Sparafucile), njegove sestre Maddalene (Thierry-Kavčinkove), Betetta (Monterone) in manjših: Ropasove, Mohoriča, Šubla itd. Ona je bila skrbno naštudirana, zlasti orkestralno (vodstvo: Neffat), tudi nositelj glavni vlog so svoje nelahke partije odpele in odigrali zadovoljivo, predvsem Popov, ki pa se je povsle še le v tretji sliki do umetniškega viška in bil predmet gromkimi ovacijam. On je predvsem dramatični pevec, lirski momenti so pri njem redkejši. Lovšetova je na planomestih dovolj šibka, sicer pa pevka izvrstnih kvalitit. V tretji sliki je po svojem tragičnem padcu preveč veselo nasimnkana. V zadnjem aktu z lahkoto na tla vržena čula r'kakor n. spominja na umorjeno truplo Gilde. Kovča se nekam izložišuje, njegovi vokali postajajo enakomernejši, jasnejši, kar me zelo veseli, višina pa je postala, se mi zdi, tanjša. Igralski je premalo elastičen, vendar pa svoji vlogi zadovoljivo ustreza. Zathay je bil dobro razpoložen, samo premalo italijanski bravo, ki za pest cekinov zabode kogarkoli. Betetto, kakor vedno izvrsten. Thierryjeve je pa kar škoda za tako malo vlogo. Ostali zbor ter režija in luč za enkrat v stilu ter polvale vredni. Predstava, kakor običajno vse »izven«, pičlo obiskana.

— I. mladinsko glasbeno predavanje. Drugo leto glasbenih mladinskih predavanj

se je včeraj pričelo s predavanjem pod naslovom »Poljska glasba«. Plemenito glasbeno delo, ki je je lansko leto začel profesor Jeraj, in ki je podpira požrtvovalno naš Prosvetni oddelk ter Glasbena Matica, je že v prvem letu svojega življenja rodilo obilen sad. Lanski cikel predavanj je pokazal šolski mladini najvažnejše glasbene oblike ter jo seznanil s glasbenimi instrumenti vseh vrst. Letos bodo v nameravanih 14 koncertih naši najboljši reproduktivni umetniki pokazali glasbo skoro vseh narodov. Po »Poljski glasbi« pride ruska, nato češka, slovensko-historična, hrvaška, rušinska, nordijska (norveška, švedska, finska), francoska, belgijska (angleška), srbska, slovaška, bolgarska, južnosrbska, slovenaška moderna itd. Pri včerajšnjem prvem predavanjem sem sodeloval jaz z uvodno besedo, gđ. Švajgarjeva (klavir), g. Zathay (soprovajanje) in g. prof. Jeraj (spremljevanje). V uvodni besedi sem v kolikor mogoče zžeti oblike orisal vso poljsko glasbeno zgodovino, počeni s prvimi ohranjenimi glasbenimi spomeniki iz začetkov XI. stoletja do najmlajših sedanjih skladateljev. Gosp. Zathay je s svežim, zmagovitim glasom zapel nekatere pesmi Karłowicza, Galla, Szymanovskega in Niewiadomskiego, v drugem delu pa arije iz Moniuszkovih oper »Halka« in »Hrabina«. Mladina je po vsaki pesmi buhnila v živahen aplavz in g. Zathay je moral dodati še dvojje živahnih narodnih pesmi. Gđ. Švajgarjeva je z iskrenim predanostjo dala po eno etudo, mazurko in balado Chopina in ob koncu vlezanimiva dva plesa L. Rózyckiego, ki jih je nalašč za ta koncert naštudirala na pamet. Nadarjeni in pridni pianisti gre naša posebna zahvala. G. prof. Jeraj se je kot spremljevalec tesno, z razumevanjem prilagodil pevcu ter tudi še s tem nesebičnim delom pripomogel k prav lepo uspelemu koncertu. Mladine je bilo mnogo, a bi je bilo še več, če bi jo na predavanje nujneje opozorili v šolah. Prihodnje predavanje pod naslovom »Ruska glasba« bo novembra meseca.

— Narodno gledališče v Ljubljani proslavi 50-letnico rojstva znanega in priljubljenega pisatelja Ksaverja Meška v četrtek dne 23. t. m. ob 8. uri zvečer. Pri tej priliki se vzprijeto kot slavnostna predstava Meškova drama »Pri Hrastovih« v režiji g. Šesta. Kakor čujemo bo prisostvoval premijer g. avtor sam.

— Pogreb Anatole France. Anatola France je spremljal v soboto na zadnji poti v mislih in srcu ves francoski narod. Pariško prebivalstvo se je poslavljalo od velikega pesnika v gostih špalirjih po ulicah, koder se je pomikal mrtvaški sprevod. Iz hiše žalosti so prenesli pokojnikove zemске ostanke pred Institut de France, kjer so postavili krsto na katafalk. Katafalk je bil postavljen pred Voltairovim spomenikom. Na nasprotni strani so zasedli tribune prezident republike, zastopniki vlade, parlamenta, pariške občine, diplomatičnega zbora in številno zastopstvo francoskega znanstvenega, literarnega in umetniškega sveta. Vojaško čast je oddal pokojniku pehotni polk, ki je tvoril špalir ob cesti, kjer se je pomikal žalni sprevod. Ob 14. popoldne je prispela v avtomobilu pokojnikova soproga. V drugem avtomobilu je prispel Caillaux s soprogo. Godba je zaigrala Beethovenovo žalostinko in žalni marš iz opere »Alceste«. Nato je defilirala mimo krste šolska mladina. Od pokojnika se je poslovil najprej član akademije Hannotaux. Za njim je govoril Painlevé in prosvetni minister Albert. Prezident republike in ostala reprezentanca je pristopila k pokojnikovi soprog ter ji izrazila sožalje. Nato so položili krsto na mrtvaški voz. Za krsto je stopal prezident republike Doumergue z ministrskimi predsednikom Herriotom in ostalimi zastopniki vlade. Ulice so bile polne občinstva. Žalni sprevod se je pomikal preko Elizejskega polja na neulisko pokopališče. Verskih obredov pri pogrebu ni bilo, ker je pokojnik izrazil v oporoki željo, naj ga pokopajo brez duhovnika.

— Storiše I. Koroške narodne pripovedke in pravljice. Zbral in uredil France Kotnik. Založila Družba sv. Mohorja v Prevaljah. XVI + 112 str. Mohorjeve knjižnica 3. zvezek. Cena za ude Din 14,20, za neude 18,90, vezana za ude Din 21,50, za neude Din 26,20, po pošti Din 1,20 več. Profesor dr. France Kotnik je zbral v tej knjigi 84 storiš, izmed katerih so jih zapisali njegovi bivši celovski učenci 42, iz starejših tiskanih virov jih je 22, sam jih je zapisal 19, 1 pa je šaseljnova. V uvodu govori o motivih, s katerimi so pripovedke prepletene, o povodnem možu, žalik ženah, o zakletih deklicah in zakladih, o potujočih dušah, o čarovniških knjigah, o velikanskih stavbah, o pripovedkah, ki pripovedujejo o postanku krajev, graščin in cerkev, o zgodovinskih pripovedkah, o Lahu, ki išče zakladov v naših gorah, o pravljicah, ki imajo motiv: pregrehan sledijo kazni, o desetem bratu, večnem šustarju in kralju Matjažu. Nato sledi besedilo. Za njim so navedeni viri, odkod so pripovedke potekle. Imenik krajev in rek je dobrodošel. Na koncu pa je lepo število zanimivih opomb, ki spremljajo teks in kjer je navedena tudi vzporedna literatura iz drugih slovstev, ponajveč iz Graberjevih narodnih pripovedk. Knjiga bo dobro došla učiteljem, knjižnicam, deci in radovednemu narodu.

— »Jugoslavenske Njive« broj 8. izišao je. J. Demetrović govori u uvodniku o jugoslovenstvu kao jedino moguću bazi za rešenje našeg nacionalnog problema, a u istom smislu govori u članku »Narodni sporazum« i Radenko Stanković. Ivo Vojnović iznosi svoje uspomene na Prag iz god. 1918. VI. Dvorniković nastavlja svoje studije o pesimizmu, iznoseći interesantne podatke za literaturu o Hristu, dok St. Tomašić nastavlja svoj roman »Simi-marijnetec«. Pjesmama se bavljaju Stanislav Šimić i dosad nepoznati L. Tetak. — U pregledu piše V. Jurković o Gjurićevoj izložbi, P. Skoko francuskom prijevodu naših narodnih pjesama. Zdenka Marković o dječjem sanatoriju u Topolšici. N. Vesin o produkciji šećera itd. Kračir bilježakama javljaju se Br. Vodić i Fr. Ivanišević.

Uspehi pri juridičnih izpitih.

K naši notici v št. 239 z dne 18. okt. t. l. o uspehih pri pravnozgodovinskih izpitih na ljubljanski univerzi smo prejeli naslednji dopis:

Dotični g. dopisnik navaja kot glavni vzrok nepovoljnih uspehov pri i. juridičnem izpitu v julijemskem, odn. oktobrskem roku to, da mladi gospodje premalo marljivo obiskujejo predavanja. Ne rečem, da ta vzrok ne drži. Saj se žal opaža, da naša mladina, ko zapusti srednjo šolo in pride iz stroge šolske discipline v akademično svobodo, to svobodo povsem napačno pojmuje in je ne zna prav uporabljati. Zdi se ji, da bi si kratila svojo »svobodo« tudi s tem, če bi zahajala redno k predavanjem, ker ne pomisli, da ji more živa beseda predavatelja več zaleči, kakor mrtva črka, ki jo čita v kodeksih ali izposojenih skriptih, in da profesor laglje in obzirne presoja tistega kandidata, katerega pozna s svojih predavanj in zlasti iz seminarske sobe.

Pribil bi pa še neki drugi vzrok izpitnih neuspehov, vzrok, čigar izvir sega nazaj v srednješolsko dobo. Večina sedanjih akademikov je študirala na srednji šoli v vojni dobi, takrat, ko so tisti učenci, ki jih je vezala vojna dolžnost, polagali svoje izpite pod kaj lahkimim pogoji in tudi za ostale se je vršil ves šolski pouk v razrahlanih razmerah. Ni bilo več tiste strumnosti in natančnosti, ki se kaj rada očita srednješolskim učiteljem. T. zv. vojna matura je bil le navidezno resen izpit, zgolj formalnosti. Moral je biti že popoln ignoranci tisti, ki tega izpita ni položil. Mladencem s takim »zrelostnim« izpivčevalom nedostaje smisla za sistematično učenje in za urejeno resno delo. Tega kočljivega vprašanja se je dotaknil tudi višji šolski inspektor J. Wester v svoji brošuri »O naši srednji šoli«, ki je nedavno izšla. Ko bo srednja šola zopet pošiljala v svet mladeniče, vzgojene po strogih načelih dela in reda, je pričakovati, da bodo tudi učni uspehi na univerzi dokaj ugodnejši kakor so bili doslej. Mladina se mora že na srednji šoli privaditi resnemu delu, že tam se mora naučiti, kako se je treba učiti. Profesorji na univerzi pa naj akademikom poudarno priporočajo, da naj bodo res študentje-slušatelji, ne pa časotratniki. Potem se ne bo več dohajalo, da bo položilo svoje izpite le 25%, dočim jih 75% omaga ali iz nepriljubljenosti ali pa odstopi iz malodušnosti. Strunne, solidne akademične mladine nam je treba!

Bakar blagoslovja drugi proklinjajo...

Z ozirom na naš članek »Bakarska luka in Slovenija« smo dobili ta-le veznačilni dopis bakarske mestne občine:

G. uredniče!

Izvolite primiti u ime celokupnoga gradjanstva grada Bakra i ostaloga sjevernoga hrvatskog Primorja najtopliju zahvalu što je u Vašem listu od 15. okt. broj 236 izšao članak »Bakarska luka in Slovenija«, u kojem se članku temeljitim i opravdanim razlozima zagovara izgradnja željezničkog spoja sa lukom bakarskom.

Dozvolite g. uredniče, da Vam priložim »Memorandum« svih primorskih općina, koji će memorandum posebna deputacija predati u Beogradu nadležnim Ministarstvima. Nakon prevrata, a za vrijeme okupacije Sušaka sav pomorski promet išao je preko Bakra jer je luka bakarska sa svoje prirode sama po sebi najpodesnija za pristanak parobroda. Kako je sada dovršena nova riva to mogu pristati i najveći prekomoraški parobrodi. Luka je zaklonjena od svih vjetrova, ne škoda parobrodima nikakovo vrijeme, što se za luku sušačku ne može reći. Što je najglavnije, luka

je široka tako, da se u isto vrijeme mogu više parobroda okretati, što u sušačkoj pa skoro i u riječkoj nije moguće.

Luka naša je potpuno uređena za pristanak parobroda, a što nije uređeno, uređiti se može i to sa malo troška. Za magazine imademo veliki prostor tik uz obalu, pa kada bi se izvela željeznica, koja bi baš prolazila tim praznim prostorom, dobila bi se prvo nova riva — novo pristanište za parobrode i dalo bi se sa malo troška sagraditi magazini u duljini od 300 metara a širini do 30 metara — svega toga nema na Sušaku.

Postoji projekt željeznice, da se željeznica spusti sa kolosjeka Vitoševa oko tvornice Cementa kroz skladište »Goranin« Industrija drva i dalje obalom oko luke do Kraljevice i dalje prema Senju. Taj projekt bi potpuno odgovarao i zadovoljavao svim trgovačko-prometnim zahtjevima, ali tome su se projektu silno suprotivili kapitalisti sa Sušaka odnosno Rijeke, jer bi u tom momentu izgradnjom ove željeznice propao promet na Rijeku, sastradavao bi njihov kapital, uloženi u Rijeku. Promet, koji je za vrijeme okupacije Sušaka prolazio kroz Bakar, prolazi danas kroz Rijeku i time Sušak nije ništa dobio niti može dobiti, jer je luka Sušačka premalena, da bi mogla apsorbirati cijelokupni promet.

Izgradnjom željezničke pruge Kočevje - Brod Moravice ne bi Slovenija bila vezana sa našim morem, nego sa Talijanskim, sa Rijekom. Sva bi roba, uvozna i izvozna, morala prolaziti kroz tudju luku i tako bi Slovenija bila prisiljena rabiti »Talijansko posredništvo«. Grad Bakar a i ostali Primorci sjevernoga Jadrana s toga srdačno pozdravljaju braću Slovence i radosno te bratski će Vas dočekati. Upregnite sve sile, da se luka bakarska istodobno sa izgradnjom pruge Kočevje - Brod Moravice spoji sa željezničkom magistralom Zagreb - Rijeka i to prema gore označenom projektu, jer samo takova izgradnja željezničkog spoja luke bakarske donijeti će koristi prugi Kočevje - Brod Moravice.

G. uredniče! Izvolite provesti akciju među slovenskim privrednim krugovima te u koliko bi isti bili voljni našu akciju ozbiljno poduprijeti; neka se izvole pridružiti našoj deputaciji, koja će se uputiti u Beograd koncem ovoga mjeseca. Dan odlaska čemo Vam javiti, pa Vas molim, izvolite me pravodobno obavijestiti, dali se tko deputaciji pridružuje.

Radimo složno, energično, onda čemo luku bakarsku učiniti lukom slovenskom. Zdravo!

Poglavarstvo slobodnog kr. grada Bakra, 18. okt. 1924.

Gradski senator: Marko Megler.

Julijška Krajina.

— Zastopniki istrskih občin so zborovali v Puli. Govorilo se je o težki gospodarski krizi. Pripravila se je spomenica za interministerijalno komisijo. Posebno energično je na tem shodu nastopil bivši fašistovski poslanec Albanese, izvajajoč, da je deželna uprava nepotrebna in škodljiva. Istra nima od nje prav nikake koristi. Istrski kmet mora vzdrževati celo vrsto gospode, ki sedi v deželnem odboru, pa sama ne ve, zakaj. Kmet zdihuje pod težkim davčnim bremenom, deželna gospoda pa se vozi okoli v avtomobilu. Asesorji so štirje, le poredkoma prihajajo v urad, plače pa dobivajo po 24.000 lir! Deželni odbor naj odstopi, ker ni izvoljen od ljudstva. Potem se je po drugih govornikih oglašil še Mrach (Mrak), ki je rekel ošabno, da so mu bili kmetje simpatični, dokler so se bavili samo z obdelovanjem polja, ali sedaj, ko so se pričeli brigati za politiko, so mu naravnost antipatični. Tako torej! Kmet naj lepo molči in uboga visoko italijansko gospodo, pred katero ima trepetati

lepo ponižno s klobukom v roki. Mrak govori prevzetno in zaničljivo, ker je v službi fašistovske politike, ki hoče povsem zasužnjiti istrskega seljaka, in ker ga taka politika izborni redi.

Občinske volitve. Vlada se je odločila za razpis občinskih volitev. Jugoslovensko ljudstvo težko pričakuje redne občinske uprave v domačem županom. Dati se mora narodni manjšini pravna organizacija v varstvo njenih pravic. Zahteva se pred vsem, da se volitve izvrše povsem zakonito, da bodo mogli naši volilci nemoteno izraziti svojo voljo. Ako bi pa tuji vodili volitve, je gotovo, da se bo godila krivica našemu ljudstvu in nikjer ne bodo volitve pokazale prave volje slovenskih volilcev v Marezigah v Istri je bilo strašno. Tam so imeli pri volitvah neomejeno besedo tuji, fašisti, ki so razpolagali tudi z organi javne varnosti proti slovenskim volilcem. Tako je bilo domačim volilcem nemogoče, izvoliti svoje ljudi v občinski zastop in po fašistovskih listih se razglašala sijajna zmaga fašistovske stranke. Z nastitvom pa Italijani lahko zmagojo v narodnostno najčistejši slovenski občini. Najbrže bodo občinske volitve nov dokaz nasilne italijanske obmejne politike!

Istra šteje po zadnjem popisu 351.546 prebivalcev. V koprskem političnem okrožju je prebivalstva 89.912. Kopar ima prebival-

cev 12129, Buzet 16.942, Dolina 5430, Milje 11.908, Piran 14.799. V crskem političnem okrožju 20.553. Cera 8511, Mač Lošinj 7529, Veliki Lošinj 2260. V poreškem političnem okrožju 62.467. Poreč 12.473, Motovun 6401, Oprtalj 5714. V pašanskem političnem okrožju 22.054. Pazin 18.545, Labinj 13.780, Plominj 6119, Zminj 5824. V pulskem političnem okrožju 84.300. Pula 49.339 (danes že manj), Rovinj 10.245, Vodnjan 10.668, Kanfanar 3828. V voloskem političnem okrožju 41.855. Volosko-Opatija 5025, Podgrad 7670, Materija 5462.

Iz Gorice. V ponedeljek 20. tm. posetijo Gorico vojni odlikovanci z zlato svetiljo. Pride jih kakih 180. Ogledajo si razna borišča. Sprejeti so svečano. — Umri je znani gorški kmetovalec Anton Kocjančič. Venez z rdečimi trakovi so nesli pri njegovem pogrebu. Ta venez pa je bil v Tržaški aliji zaplenjen. — Pred poroto je stal 21 letni Alojzij Kobal iz Budanja, obtožen, da je v pretepu ranil Andreja Premra tako težko, da je vesled tega čez nekaj dni umrl. Kobal je bil oproščen obtožbe.

Iz Dornberga poročajo, da je bila letošnja trgatve srednja. Toča je pobila velik del vinogradov. Vinarska zadruga je svojo lansko zalogo docela prodala.

Obesil se je v Trstu meškar Andrej Glavina. Ko je prinesel mleko v hišo št. 60 v ulici XX. Septembra h gospe Grčakovi, je šel na stranišče in se tam obesil na cev vodne napeljavice. Ko so čez čas s silo odprli vrata, je bil Glavina že mrtev. Pokojnik je bil vdan pijači in se je nahajal v gnetnih težavah.

Restavracija in kavarna Tratinik! Vsek dan prvo vrsto koncertov znamenitih umetnikov: Serpo, Lekovsky in Šimek. Od 8. dne ponoči. Vstop prost.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 20. oktobra 1924.

Naši grobovi v Dobružji.

Vlada je naročila našemu vojnemu atašeju v Bukarešti, naj odpotuje v Dobružjo, da si ogleda vojaške grobove. Po poročilu, ki ga je poslal ministrstvu ver., so naši grobovi v Bosardžiku, Kokardži, Malup-Knjusu, Osmanfaki, Endže-Mahali, Ebekjeju, Bil-Bil-Mihu in Medžidiji. Razen onih v Medžidiji in Bosardžiku so vsi grobovi zelo zapuščeni. Poleg tega je dognano, da so se naši grobovi ohranili samo v Medžidiji in Endže-Mahali. Naši dobrovoljci so imeli namreč ruske uniforme ter so bili pokopani skupno s ruskimi vojaki. Na vseh vojaških pokopališčih je našel naš ataše par sto pokopanih naših častnikov in vojakov. V poročilu je tudi predlog, naj bi vlada sgradiła za vse naše vojake v Medžidiji skupno pokopališče ter jim postavila spomenik. Stroški bi znašali okrog 800.000 romunskih lejev ali 300 tisoč dinarjev. Tako bi po mnenju atašeja najboljše uredili in ohranili naše vojaške grobove v Dobružji.

To je kratko uradno poročilo, ki ga priobčujemo beogradski listi brez komentarja. Nam pa se zdi komentar zelo potreben in uместen. Prvič je vlada zakrivila največjo neumnost, da je poslala v Dobružjo človeka, ki menda ni poseben podkovan v zgodovini jugoslovenskega dobrovoljskega pokreta. On niti ne ve, da počiva v Dobružji več tisoč jugoslovenskih dobrovoljcev, ki so dali svoje življenje za tisto Jugoslavijo, ki se jih je šele po šestih letih spomnila ter poslala uradno osebo, da pogleda, kje so strohnele njihove kosti. Med živimi in pozabljenimi dobrovoljci je dovolj takih, ki poznajo Dobružjo kakor svojo rojstvo vas, ki vedo malo ne za vsak grob, kamor so položili svojega padlega tovariša. Ali ni mogla vlada poslati v Dobružjo mesto vojaškega atašeja par dobrovoljcev, ki bi jo mogli prav dobro informirati o vseh podrobnostih, tihočih se naših pozabljenih vojaških grobov? V tem slučaju bi se ji ne bilo treba izgovarjati, da so imeli naši dobrovoljci ruske uniforme (kar pa ni res!) in da jih torej ni mogoče ločiti od ruskih vojakov. Tako komisija, sestavljena iz dobrovoljcev, ki so se udeležili bojev v Dobružji, bi se že iz pietete do padlih tovarišev potrudila, da izbriše sramoto, ki jo je zakrivila domovina na svojih žrtvah, ter bi nedvomno našla več grobov, kakor vojaški ataše.

Drugič je znak moralne dekadence, da je to vprašanje doslej spalo. Vsi narodi in vse države, ki so izgubile v vojni cvet mlade generacije, se spominjajo padlih sinov na način, ki bi lahko služil nam za vzgled. Menda ni druge države, ki bi tako sanemarjala vojaške grobove, kakor naša. Borili par sto tisoč dinarjev bi pač lahko pogrešila državna blagajna, da zbere po bojnih poljanah raztresene kosti borcev za naše osvobodjenje ter jih pokoplje v skupni grob, ki so ga menda zaslužili. To je naša najsvetejša dolžnost in dovolj žalostno je, da smo potrebovali celih šest let, predno se je vlada spomnila, da je neke na zemlji tudi Dobružja, kjer troh ne jugoslovenske kosti. Morebiti bo treba še šest let, da pride uradno poročilo v uradne roke, ki bodo uradno razpravljale in sklepale, kaj početi z grobovi naših dobrovoljcev v Dobružji. Tudi to pri nas ni izključeno.

50 letnica zagrebške univerze. Vsa hrvatska javnost je praznovala včeraj 50 letnico zagrebške univerze. Vseučilišče je bilo ustanovljeno s pomočjo škofa Strossmayerja, ki je prevzel inicijativo za zbiranje prostovoljnih prispevkov ter je sam daroval v ta namen 70 tisoč goldinarjev. Ustanovna glavica je narasla s prostovoljnimi prispevki na 500.000 goldinarjev. Zagrebška univerza je bila svečano otvorjena 19. oktobra 1874. Prvi rektor je bil Matija Mešić, redni profesor hrvatske zgodovine. Oficijelna proslava 50 letnice bo koncem leta.

Ministrstvo notranjih del se mora izseliti iz dosedanjih prostorov, ker se po mirovni pogodbi dotična zgradba vrne Avstriji. Ministrstvo je imelo najeto v Studeniški ulici še eno hišo za 140.000 Din mesečno. Za presele v je vzelo v najem novo poslopje v Obilicem Vencu mesečno za 150.000 dinarjev. Sedaj se je pokazalo, da bodo prostori v tej zgradbi premajhni in da bo treba še nadalje pridržati ono hišo v Studeniški ulici. V poslopju na Obilicem Vencu je tako tesno, da so morali nekatere pisarne namestiti pod streho in za pisarniške prostore mora služiti tudi nekaj stranišč! To je gospodarstvo, ki ni gospodarstvo! — Gorje uradnikom, nižjim seveda, ki so stlačeni po sobah — in potem stroški! Tak najemnin! Namesto da bi se bilo takoj mislilo na lastno zgradbo!

Izložba vojne mornarice. Po inicijativi inženjerja Gjurića, vseučiliškega profesorja v Beogradu, se priredi zanimiva izložba vseh predmetov in raznih slik naše vojne mornarice. Izložba ima namen, da pokaže starejšim zanimivosti naše mornarice, posebno iz Boke Kotorske.

Železniška proga Ljutomer-Ormož. Otvoritev te proge se izvrši začetkom novembra. Prvi poskusi vožnje z vlaki so bili 15. in 17. t. m.

Zakon o pošti, brzojavu in telefonu. V ministrstvu pošt in brzojav je izdelan osnutek zakona o pošti, brzojavu in telefonu, ki bo veljal za vse državo. Ta zakon uvede v pošto upravo enotno poslovanje in omogoči pravilni poštni promet v državi. Zakon pride pred narodno skupščino na enem predstoječih zasedanjih.

Iz državne službe. Premeščen je šolski upravitelj Alfred Vodopivec iz St. Vida v Begunje pri Cerklju; odpuščena je iz državne službe na lastno željo kateheta na ženskem učiteljsku v Ljubljani dr. Al. Merhar.

za meteorološki observatorij v Beogradu je odobrilo poljedelsko ministrstvo kredit 27.000 Din. Svota je namenjena za organizacijo meteorološke mreže in službe v celi državi.

Poprava pokvarjenih vagonov. V prometnem ministrstvu je sklicana danes konferenca ravnateljev oblastnih železniških direktorij in načelnikov strojnih oddelkov. Na konferenci bodo sklepali o takojšnji popravili vseh pokvarjenih vagonov in lokomotiv.

Naši vojaški grobovi v Tunisu in Alžiru. V Beogra se je povrnil čuvr naših vojaških grobov v Tunisu in Alžiru ter je poročal ministrstvu ver. o stanju teh grobov. Po njegovem poročilu so naši grobovi, ki jih je v Tunisu in Alžiru okrog 3000, v zelo slabem stanju.

Boj prostituciji. V Beogradu se je vršilo v Društvo za saščito deklet zborovanje radi osnovanja odbora, ki bi stopil v zvezo s mednarodnim abolitionističnim društvom v Zenevi v svrhu uspešnega boja proti prostituciji in trgovini z dekleti. Zborovanju so prisostvovali ministrski zastopniki in dr. Reja iz Svica.

V naše državljanstvo sta sprejeta dr. Vladimir Skomorovskij zdravnik v Perušicu, doslej poljski državljani in dr. Jovan Žegalo, voljski zdravnik v Sarajevu, doslej ruski državljani.

Smrtina kosa. Dne 18. t. m. je v Sp. Hrpušici umrl g. Fran Korbar, poštar in posestnik. Pokojnik je bil v ljubljanski okolici dobro znana oseba. V svoji občini je imel velik vpliv in bil dolgo časa tudi župan. Pogreb je danes popoldne ob 15. na pokopališču v Štepanji vasi. Blag mu spomin!

V Smartern pod Šmarne goro je v nedeljo umrl g. Fran Hribar, magistratni uslužbenec v pok. in bivši usnar na Sv. Petra cesti. V letih 1897-1899 je bil tudi član ljubljanskega občinskega sveta, izvoljen na program narodno-napredne stranke. Star in bolehen se je umaknil v mirno tatišje v Smartrno, kjer je umrl v 76 letu svoje starosti. Pogreb bo v torek ob petih popoldne. Vrlemu možu budi zemlja lahka!

Izplačilo dinarskih in kronskih bonov. Fin. ministrstvo je pooblašeno, da od 1. novembra 1924 do 1. maja 1925 izplačuje dinarske in kronske 6% bone, v kolikor niso bili izplačani do 1. novembra. Za te bone se ne priznava nikak interes od preteklega roka do dne izplačila. Boni se ne morejo prolongirati. Za bone kronske vrednosti, prodane do 16. oktobra 1919 se izplačuje poleg glavnice tudi 6-mesečne dekurzivne 6% obresti. Kronske in dinarske bone izplačuje generalno ravništvo državnih obilic, vse okrožne in okrajne finančne uprave na ozemlju Srbije in Črne gore, v Vojvodini oblastno finančno ravništvo v Novem Sadu, v Hrvatski, Bosni, Sloveniji in Dalmaciji blagajne finančnih delegacij in davčni uradi.

Nova poljedelska šola se otvori v Sinju. Imela bo značaj višje strokovne šole. Vršili se bodo posebni tečaji za sadjarje.

Odkritje spomenika na Cetinju. Včeraj je bil na svečan način odkrit spomenik črnogorskim borcem za osvobodjenje, padlim 1. 1918 v borbi proti avstrijski četi. Odkritju so prisostvovali deputacije iz vseh krajev Črne gore. Vlado je zastopal veliki župan cetinjske oblasti.

Protestni shod najemnikov. Včeraj popoldne se je vršil v Socijalističnem domu v Beogradu protestni shod najemnikov, na katerem so delegati iz vseh krajev naše države protestirali proti novemu stanovanjskemu zakonu.

Jugoslovensko zastopstvo v mednarodni trgovski zbornici. Trgovska industrijska in obrtniška zbornica v Beogradu ter trgovske zbornice v Zagrebu in Skoplju so članice mednarodne trgovske zbornice v Parizu. Sedaj si izvolijo odbor, ki jih bo zastopal v navedeni pariški zbornici.

Izenačenje dimnikarskega dela. Zveza dimnikarskih mojstrov je podala ministrstvu načrt za naredbo, po kateri se enotno uredi dimnikarsko delo po vsej državi.

Zimska sezona v Rogški Slatini. Kakor se nam poroča, se je v zdravilišču Rogška Slatina otvorila s 1. oktobrom zimska sezona, ki bo trajala do konca aprila.

Prva ženska — šolski nadzornik. V soboto so se beogradske učiteljice na banketu poslovile od svoje kolegije gđ. Savke Radičević, ki je imenovana po 30 letih službovanja za šolsko nadzornico.

Samomor častnika. V Sarajevu je izvršil v soboto samomor poročnik 10. polka Stjepan Matija. Vzrok samomora je težak gmetni položaj.

Avtomobilska nesreča. V petek se je odpeljala vesela družba ljubljancov na avtomobilom proti Vrhniki. Na Brezovici se je avtomobil zaletel v voz, ki mu je prihajal nasproti ter se prevrnil. K sreči nezgoda ni zahtevala človeških žrtv, nekoliko je bila poškodovana le blaginčarka iz bara »Emona«. Pretresene ima možgane, vendar, kakor nam javljajo iz bolnice, nje ne poškodbe niso resne in je bolnica že zapustila bolnico. Kdo je zakrivil nesrečo, še ni dognano.

Nova afera agenta z mazili »za povrnitev nedolžnosti«. Svoječasno smo poročali o sleparju Milanu Popoviću iz Beograda, ki je oglašal v listih, da prodaja mazilo s pomočjo katerega se lahko dekletom povrne nedolžnost. Polcija je tega lopova, ki je oglašal, da naj se pošljejo ponudbe na poštini predal 169, prišla in izročila sodišču. Med preiskavo pa so prišla na dan nova razkritja, iz katerih je razvidno, da je bil Popović res šenjaljen zločinec in slepar. Toži ga neki Marin Genić, trgovec in lastnik tovarne »Slavija«, ki izdeluje v Splitu likerje. Genić navaja, da se je spoznal s Popovićem v Beogradu in da se mu je ta ponudil za zastopnika njegove trdke. Tovar Genić je odšel napreje na informacijski urad »Argusa«, kjer »baje« vse vidilo in ved, da se informira o značaju Popovića. Na uradu so mu naslikali Popovića kot premožnega poštenega trgovca. Ko je Genić videl, da ima opraviti s človekom, ki ima nad milijon dinarjev premoženja, je stopil s njim v stik in mu poslal iz Splita za 190.000 Din likerje. Nato je čakal in čakal, da njegov zastopnik prodaja likerje odnošna, da se javi. Toda Popovića ni bilo in ni hotelo biti. Šele pred kratkim je Genić zvedel, da je dozdnevni agent Popović identičen s lopovom Popovićem, ki je prodajal mazila za povrnitev nedolžnosti. Prišel je v Beograd in je vložil proti Popoviću radi poverbe zaupane mu denarja tožbo. Istočasno pa je bila odredena tudi preiskava proti informacijskemu uradu »Argus«, ker je tega notoričnega zločinca naslikal v najlepši luči.

Iz Ljubljane.

Srednješolska napredna organizacija »Preporod« opravila že od 1. 1918. lastno delo. Vsako leto na Vseh svetih okraši naše društvo grobove slovenskih pesnikov in pisateljev z venc. Maršrdo, ko vidi te grobove lepo izdelane in z venci okrašene, ne ve, da je to delo naše napredne srednješolske mladine, ki ne pozabi okrasiti grobove velikih mojst našega naroda. Grobove očistimo dljakami, za nakup vencev se obračamo na vse prijatelje in dobrotnike naše mladine, da prispevajo za nakup ven-

Neprekosljivi so le EXCELLA Nedostojni konstrukcij materialu. Izredno nizke cene. Oglejte si jih pred nakupom! **I. GOREC, Ljubljana,** palača Ljubljanske kreditne banke

cev z denarnimi svetami. Vsi prispevki naj se pošljejo najkasneje do 25. t. m. na upravo »Slov. Narod«. Za vsa darila se »Preporod« že vnaprej zahvaljuje in upa, da bo našel kile mladine stoteren odmev.

Umri je g. F. Groblin, spovednik ljubljanske ceste železnice. Blag mu spomin!

Iz Slovenski zdravnik odpotujejo iz Ljubljane v Zagreb na proslavo 50-letnice hrvatskega zdravniškega društva in medicinski kongres danes v ponedeljek 20. t. m. popoldne ob 17. uri.

Kaj vse zakrivi malomarnost poštnih nameščencev. Iz ljubljanskih trgovskih krogov smo prejeli in priobčujemo: Pred tremi meseci sem poslal nekemu naročniku v Bačko par čevljev. Dasi prilepim na vsak zavitek in odpremični listek, naj se mi pošiljka vrne, če je naslovnik v teku 8 dni ne dvigne, se mi je pošiljka vrnila šele po 83 dneh. Torej je imel nepoštenjakovič časa dovolj in vsekako tudi lepo priliko, da je vzel iz kartona čevlje ter položil vanj kos opeke. Ker se taki in podobni slučajji še vedno dogajajo bi bilo vsekako umestno, da bi poštna uprava vse bolj nadzorovala poslovanje poštnih uradov, kateri tako brezbržno poslujejo, da delajo škodo občinstvu kakor tudi državnemu ugledu samemu.

Pogreb Ubald Trnkoczyja. V soboto popoldne se je vršil pogreb lekarnarja Trnkoczyja. Udeležba s strani občinstva je bila ogromna. Pogrebne molitve je opravil v cerkvi evangelijski župnik H. Lange, ki je imel ob krsti tudi prekrasen, v srce sega-joč nagovor. Pevci, združeni v »Zvezd« skih zborov so zapeli glinljivo žalostinko. Nato so dvignili krstno s katefalka v cerkvi in jo prenesli na trmvaški voz, naker se je formiral žalni sprevod. Na čelu spreveda sta stopali pevski društvi Ljubljanski Zvon in Slavec z zastavama, kateri član in veliki kodačni podpornik je bil pokojnik; njim so sledili zastopniki oblastev in raznih narodnih korporacij ter nepregledna množica narodnega občinstva. Gremij lekarnarjev je bil polnoštevilno zastopani, zlasti mnogo pa je bilo opazati zdravnikov. — Na pokopališču je imel nagrobni govor župnik Herbert Lange, ki je orisal pokojnikovo življenje in delovanje in se v glinjivih besedah poslovlil od moža, ki je bil stebel ljubljanske evangelijske občine. Žalostinka združenih pevcev je zaključila pogrebno svečanost.

Tragične smrti je včeraj umrl gosp. Ferdo Pipan, trgovec, družabnik trdke Pipan & drug. Pokojnik je bil odločen na rodniak, vsekakor naprednega mišljenja, podjeten mož, ki je imel pred sabo še lepo bodočnost. Padel je kot žrtev zločinke roke. Njegova zla usoda je vzbudila povesdi splošno sočutje. — Blag mu budi spomin!

Kolo jugoslovenskih seter v Ljubljani ima v torek 2. oktobra popoldne ob 16. uri izredno odoborovo sejo. Udeležba odbornice je dolžnost. 203/n

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. V ponedeljek 20. t. m. skupna vaja, v torek zvečer odoborova seja. 204/n

Društvo »Soča« v Ljubljani razpošilja te dni vsem članom, ki niso še, bodisi za tek ali pret. leto plačali članarino, ček. položnice. Prizadeti so nujno naprošeni, da čimprej poravnajo dolg s prejšnjimi položnicami pri najbližnjem poštnem uradu ali pa naravnost pri društvenem blaginjaku g. Stiliću v Gledališki ulici št. 7/III, vsak dan od 2. do 3. ure popoldne. 207/n

Pazite na otroke. Josip Janežič, sin mesarja iz Ljubljane, stanujoč na Poljanski cesti 54, je danes jutraj zvrnil nase lonec vrele kave in se oparil po celim životu. Deček je bil s težkimi poškodbami prepeljan v bolnico. 208/n

Aretrali so Frana Moleka, ki je osumljen, da je v Črnem Kalu v Istri ustrelil dva karabinjere. Kakor čujemo, ima afera politično ozadje, zato za enkrat opuščamo vsak komentar. 209/n

Izložbi Herzmansky, Prešernova ulica, so razstavljene okusne košarice s sadjem. 208/n

Še o žeparju Babiču. Poročali smo pred približno dvema tednoma o senzacionalni gonji za žeparjem Ivanom Babičem, ki je skušal na Dolenskem kodovoru posestnikovemu sinu Ivanu Krašovcu izmakniti listino s 3700 Din. Ljubljanska policija je poslala Babičev opis, kakor njegovo sliko, vsem policijskim oblastem v glavnih krajih države. Iz Zagreba sedaj poročajo, da je Ivan Babič identičen s notoričnim žeparjem Ivanom Džapo, že večkrat predkaznovanim in izgnanim iz Zagreba ter Dubrovnika. Tudi ga zasleduje zagrebško sodišče, ker je 19. julija pobegnil iz sodniških zaporov ter je izvršil še nebroj tatvin. Ljubljanska policija je torej napravila dober lov. 207/n

Težka nesreča. V tovarni Saturnus na Selu se je težko ponesrečil 20-letni delavec Rudolf Horvat. Zašel je z glavo po lastni ne previdnosti med dvigalo, ki ga je tako pritnilo, da mu je skoraj glavo zmečkal. Smrtno nevarno ranjenega so prepeljali v bolnico. 207/n

Drzen vlom. Varnostne razmere v Ljubljani postajajo čim dalje slabše. Dnevno se dogajajo številni vlomi, tatvine itd. In zdi se, da je Ljubljana res postala eldorado vseh lopovov. Včeraj sta bila izvršena zopet dva drzna vlom. V kantino vojašnice kralja Petra so danes ponoči vlomili neznan storilec in odnesel 1400 D gotovine, dalje različno drugo blago, tobak, molit. itd. v skupni vrednosti 6450 D. Odkodovan je kantiner Peter Skrbil. — V Gledališki ulici št. 2. je bilo včeraj popoldne vlomljeno in stanovanje vdove dr. pravdnika Marije Pompe. Tat je odprl s ponarejenim ključem stanovanje in vzel nato iz omare 600 Din. 207/n

Iz Celja.

Spominski dan vojnih žrtv je celjska podružnica Udruženja vojnih invalidov proslavila z žalno službo božjo, katere se je ob 8. jutraj opravila v župni cerkvi sv. Danijela. Spominski slavnosti so prisostvovali invalidi, zastopniki vojaških in civilnih oblasti ter mnogo drugega občinstva. Po cerkvenem opravilu so se udeležniki podali na mestno pokopališče, kjer so obiskali in počastili grobove svetovne vojne s spominskimi nagovori.

Zaprisega vojaških obveznikov in zglasitev rezervnih oficijev. V mesecu okt. in novembru se bo vršila zaprisega vojaških obveznikov. Vsi, ki bodo pozvani k prisegi, so dolžni, da prisežbo, ker je to službena dolžnost in da se izognejo stroгим zakonskim kaznim. Kdor se na svojačasni poziv še ni prijavil, naj to stori najkasneje do 1. nov. na mestnem magistratu v sobi št. 6 med uradnimi urami. V celju bivajoči rezervni oficij, ki so po opciji postali naši državljani, se imajo osebno zglasiti na magistratu v sobi št. 6 med uradnimi urami, do dne 23. oktobra. Seboj imajo prinesiti opcijski dekret. — Dalje se imajo zglasiti v sobi št. 6 vsi oni v Celju bivajoči oficij brez razlike na pristojnost, kateri so bili sprejeti v našo vojsko. Seboj morajo prinesiti fotografijo brez podpisu. Gre za predpisane oficirske legitimacije.

Volitev župana v mestni občini celjski se vrši še tokom tega tedna, ker je veliki župan mariborski klerikalno-nemškotarski priziv zavrnil kot popolnoma neutemeljen in so občinske volitve postale vsled tega pravomočne.

Klerikalni hinavci. »Celjske Novice« pišejo v svoji zadnji številki, da želijo v bodoče obilo napredka Celjskemu športnemu klubu. Upajo, da bo v bodoče tudi pri nas več smisla za potrebne gojitve športa. Tako pišejo sedaj klerikalni hinavci. Kdo pa je v bistvu občinskem zastopu s sabotiranjem občinskih sej preprečil, da se ni celjska »Glazila« oddala v našem športnemu klubu, kateri bi bil isti preuredil v moderni športni prostor? Ali niso bili to klerikalni obč. odborniki z Janičem na čelu? Hinavci!

Colombo Ceylon Tea med dobrimi 94 T najboljši!

Iz Maribora.

Kako posluje mariborski stanovanjski urad. Mnogo prahu je dvignila v Mariboru stanovanjska afera g. Weixla, ki se je brez dovoljenja stanovanjskega urada vselil v stanovanje bivšega inženjerja mestnega električnega podjetja g. Toplaka v hiši trgovskega gremija. Socijalistični demagog g. Bahun ga je radi tega celo v dveh sebah občinskega sveta demagoško napadel ter zahteval, da se zoper njega vložijo tožba na izpraznitve. Gosp. Weixel je že takrat skušal dopovedati gg. socijalistom, da je ravnal popolnoma po predpisih, a ti so bili za vsako pojasnilo nedostopni. Sedaj pa se je izkazalo, da je imel g. Weixel prav, obenem pa se je tudi pokazalo, kako posluje mariborski stanovanjski urad. Stanovanje inž. Toplaka je bilo izpraznjeno dne 1. avgusta in to tudi prijavljeno stanovanjskemu uradu. Kljub temu, da je v Mariboru okrog 990 posilcev za stanovanja, je bilo stanovanje ves mesec prazno in še le 29. avgusta se je potrdil stanovanjski urad ter nakazal stanovanje neki stranki. V smislu zakonskih predpisov pa je stanovanjski urad dolžan tekom osmih dni po izpraznitvi nakazati stanovanje drugi stranki, v nasprotnem slučaju lahko hišni gospodar s stanovanjem prosto razpolaga. To se je res tudi zgodilo v tem slučaju. Ko stanovanjski urad po 12 dneh stanovanja ni nakazal nobeni drugi stranki, je lastnik, to je trgovski gremij, nakazal stanovanje g. Weixlu, ki se je dne 20. avgusta v stanovanje vselil ter dal svoje večje dosedanje stanovanje stanovanjskem uradu na razpolago. Socijalisti so seveda zagnali krik in vik, grozili s tožbo, govorili o korupciji, zahtevali disciplinarno preiskavo zoper mestne uradnike, ki da so krivi te korupcije in bogzna kaj še vse. Vse skupaj pa je sedaj stanovanjski urad sam postavil na glavo ter v dopisu na g. Weixla z dne 10. t. m. priznal, da se je g. Weixel upravičeno vselil v stanovanje in da stanovanjski urad temu ne more ugovarjati. Tako je ta afera končno spravljena s sveta, gg. socijalisti pa so za eno blamažo bogatejši. Hitro poslovanje mariborskega urada pa je s tem prav lepo ilustrirano in dela marsikaj slučaj razumljiv.

Mdrobič. Neki Lojziki K. je neznan storilec izmaknil rdečo preprogo, ki jo je skrbna gospodinja obesila na sonce. — Miha K. je strašno hud mož. Ima tudi še to grdo navado, da rad dobro pije in je, potem pa brez plačila izgine, pri tem pa še odnese seboj, kar se da. Tako je v sredo poskušal svojo srečo tudi v gostilni Zaklan. Imel pa je smolo, ker mu natakarcar ni prav nič zaupala, temveč ga je dala po nekem gostu nadzirati. Ko jo je zopet hotel popihati, jo je mahnil za njim ter ga prijel. Miha, ki tega očividno ni vajen, se je postavil v bran ter grozil z revolverjem. Se le, ko je zagledal moža postav, si je premislil ter vrzel samokres v bližnji vrt. Na poljeji so našli pri njem več srebrnih žlic, ki jih je neke izmaknil. Komur manjkajo, naj se oglasi pri mariborski policiji.

Današnje prireditve v Ljubljani: Kino Ideal: »Pot okoli sveta«. Kino Matica: »Blagajna velikega vojvode«. (Harry Liedtke).

Glavni urednik: RASTO PUSTOSLEMSEK. Odgovorni urednik: VALENTIN KOPITAR.

Gospodarstvo.

Naša mlinska industrija.

Mlinska industrija je ena prvih v naši kraljevini, ne samo, ker je v najozi zvezi s poljedelstvom, temveč tudi, ker zaposluje veliko število delavcev in je dospela do visoke stopnje tehnične popolnosti.

Mline moremo deliti v dve glavni vrsti: v mline, ki meljejo na debelo, in majhne mline, ki so samo lokalnega pomena. Prva vrsta je zelo važna s stališča narodnega gospodarstva. Ti mlini urejajo potom svoje specialne organizacije nakup sirovin in prodajajo proizvode, ki so jih dobili po posredovanju svojih trgovskih agentov in krajevnih zastopnikov in groštev. Sistem dopisnikov v inozemstvu, ki so v neprestani zvezi z njimi, dovoljuje tem velikim mlinom, da se okoristijo z vsako možnostjo izvoza, če se pokaže ugodna prilika za dobiček. Te trgovske operacije, ki se realizirajo s finančnimi sredstvi mlinske industrije same, kakor tudi z bančnim in drugim kapitalom, prinašajo državi blaginjo precejšnje dobičke: ne samo pošti in brzojavu, temveč tudi železnici in plovnim družbam. Vselej svoje važnosti in mnogobrojnih trgovskih zvez z inozemstvom prispeva ta industrija v veliki meri k ureditvi ravnesvja državnega proračuna in k poboljšanju kurza dinarja na svetovnem trgu.

Povsod po jugoslovenskem ozemlju pa so tudi raztreseni majhni mlini, ki meljejo za okoli stanojuče kmetstvo prebivalstvo. Meljejo proti plačilu v denarju ali pa v naravi, v tem slučaju si vzamejo 10 do 15 odstotkov zmletega žita. Trgovsko si pomagajo tudi na ta način, da prodajojalec one male količine moke, ki so jih dobili v plačilo za mleto.

Ker ne rabijo velikih kapitalov za nakup sirovin in materiala (vreč itd.), je njih produkcija v gotovih slučajih cenejša, kot produkcija velikih mlinov. Vendar pa njih več ali manj primitivne tehnične naprave ne dopuščajo, da bi delali konkurenco velikim mlinski industriji.

Razen 700 malih krajevnih mlinov imamo v Jugoslaviji okoli 60 velikih mlinov, od katerih more vsaki zmleti 300 do 1500 kvintalov dnevno. Največje število teh mlinov se nahaja v Vojvodini, v Bački, v Banatu in v Baranji, v drugi vrsti jih je mnogo v Hrvatski in Slavoniji in v tretji vrsti v stari Srbiji. Slednji delujejo nekateri važni mlini tudi v Bosni.

Da se nahaja večina mlinov v Vojvodini, je umljivo, kajti tam so najrodovitnejši kraji. Hrvaška mlinska industrija je neizmerno pridobila s tem, da se je Hrvaška priklopila naši kraljevini. Nekdaj je žito teh krajev odhajalo v dunajske in budimpeštanske mline. Sedaj pa so hrvaški mlinarji gospodarji svojega trga in so se rešili težke konkurence avstro-madžarske mlinske industrije. To je zopet dokaz, koliko je Hrvaška pridobila v Jugoslaviji in kako napačni so pojmi gotovih ljudi, ki v svojem slepem sovraštvu menijo, da mora sedaj biti vse slabše kot prej. Tako so se od prevrata sem ustanovili na Hrvaškem 4 novi veliki mlini in letna mleto je porasla od 750.000 kvintalov (v letu 1913) na dva milijona kvintalov v prošlem letu.

V novo osvojenih zemljah se je mlinska industrija krasno razvila, ne pa na ozemlju stare Srbije. Vzroki temu leže še v predvojnem času. Mala Srbija, ki je skoraj neprestano morala voditi vojsko, se gospodarsko ni mogla dobro razvijati, čeprav je bogata na naravnih zakladih. Finance so bile skromne in kredit je bil nezadostno organiziran. Njeni sosedje so bili neposredni konkurenti v poljedelstvu, izrabljali so svojo premoč in uničevali številine in energične poskuse Srbov, skleniti uspešne trgovinske pogodbe. V Srbiji so želi leta 1912 4 in pol milijona kvintalov žita in leta 1913 3 milijone kvintalov. Večino žetve so porabili v deželi sami. Mleli so v malih mlinih, ki so bili raztreseni po vsej deželi. Razen v redkih letih, ko so bile izredno bogate žetve, ni ostalo za izvoz dosti žita. Sele po končani svetovni vojni se je začela mlinska industrija razvijati. Na račun reparacij so prišli moderni stroji in od sovražnika razrušene mline so popravili.

Tako mlinska industrija po vsej kraljevini lepo prospera, čeprav jo ovirajo še nekatere neprilike, kot na primer pomanjkanje transportnih sredstev.

—g Automobilska izložba v Zagrebu je po tamošnjih poročilih uspešno razmeroma dobro. Četrty dan je bilo zopet mnogo posetnikov, med njimi resni interesi. Prodalo se je dotle nad 30 večjih in manjših avtov ter nekoliko tovornih avtov in traktorjev.

—g Hmelj. XXXV. brojavno tržno poročilo: Nürnberg, 16. okt. 1924. Mirneje — prodanih 100 hal — cene za zeleno blago nespremenjene.

—g Velika sadna razstava v Prijedoru. Za časa kongresa zemljoradniških združenj dne 19. in 20. tm. se vrši v Prijedoru velika sadna razstava.

—g Novosadska blagovna borza dne 17. oktobra. Na produkti borzi notirajo: Pšenica baška 367.50; 2 vag. 370; 10 vag. 362.50; koruza baška 30 vag., nova 175, baška 170 —171.50; banatska 30 vag. 190; stara 257.50; moka št. 2: 1 1/2 vag. 490; št. 5: 1 vag. 435; št. 6: 5 vag. 380—390.

—g Direktna pošiljstva v inozemstvo. Ministrstvo saobraćaja je odredilo, da se vrši direktno kartiranje pošiljatev za Avstrijo, Madžarsko in Češkoslovaško v interesu hitre odprave blaga.

—g Za novi vozni red se bo vršila konferenca dne 23. t. m. na Sušaku in sicer za vozni red ljubljanske in zagrebške direktije. Udeležijo se konference tudi delegacije prizadejanih trgovskih združenj.

—g Svetovna razstava v Berlinu. Po nemških listih gre vest, da je dobil berlinski nadzupane Boes zadnje čase več pismenih in ustmenih vspodbud, da bi se napravila v Berlinu svetovna razstava, kakor hitro bo dana prilika za to. Industrija, trgovci in kmetovalci pravijo, da je pričakovati naglo povzdize nemškega gospodarstva, katero se mora potem pokazati na berlinski razstavi; morda bo mogoče prirediti nemško gospodarsko razstavo že po 4 letih, kakor pač bo učinkovala londonska pogodba.

—g Tečaj za krojače in čevljarje so otvorili v Nišu, Strumici in Velesu. Otvorili jih je zavod za pospeševanje obrti in industrije.

—g Velik sejum bo v Novem Sadu na dneve 25.—27. t. m. Na sejmbo mo mnogo živine in raznovrstnega blaga za obledo.

—g Angliška izložba v Wembleyu je zaključena. Finančni strokovnjaki pravijo, da je bil posej naravnost ogromen. Po drugi strani se skuša deficit nekako prikriti ali vsaj označiti za neznan. Deficita pa je skoraj gotovo 4—6 milijonov šterlingov. Oni, ki so vložili jamstvene svote, najbrže izgube vse. Položene pa so bile svote po 10, 50 do 150 tisoč šterlingov.

—g Dobava. V pisarni 16. artilerijskega polka v Ljubljani se bo vršila dne 27. okt. t. m. ponovna ofertalna licitacija glede dobave riža, makarona, ješprenčice, fižola, domače svinjske masti in jedilnega olja. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trg. in obrt. zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

—g Dobave. Ravnateljstvo drž. železnice v Subotici sprejema do 30. oktobra t. l. ponudbe glede dobave kožuhov in škornjev iz klobočevine ter glede dobave čaja, sladkorja in golažnih konserv. — Dne 15. novembra t. l. se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave raznih železnih vijakov in zatikačev; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave 2000 kg svinjskih plomb; pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave brona. — Predmetni oglas z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in

obrtiške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

—g Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 27. oktobra t. l. pri upravi Stalne vojne bolnice v Ljubljani glede dobave živeža in drugih potrebščin (pozgoji itd. na vpogled pri upravi te bolnice). Dne 11. novembra t. l. pri ravnateljstvu drž. železnice v Zagrebu glede dobave tekstilnega materiala. Dne 13. novembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave raznega železa. — Dne 14. nov. t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave delov za vzdrževanje signalov ter glede dobave predmetov za signalne in varnostne naprave. — Predmetni oglas z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtliške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

To in ono.

Vraže in zločinci.

V neki meščanski šoli v Budimpešti je vprašal učenec Matušek, je-li res, kar uči katoliška cerkev, da je zagrobno življenje, kjer pridejo grešne duše v peklo, v katerem vlada hudič. Profesor je odgovoril kratko in jasno: Ne, hudiča ni! Noben pameten človek tega ne verjame. Drugo uro je bil v šoli krščanski nauk in katehet je svečano trdil, da so nebesa polna angelov, peklo pa polno hudičev. Učenec Matušek je pripomnil: Toda naš profesor je pravkar trdil, da hudiča ni in da pametni ljudje ne verjamejo cerkvi, ki to uči. Katehet je takoj prekinil pouk in hitel k ravnatelju. Ravnatelj se je zdel zaveda tako važna, da je odredil naj se po vseh razredih pouk takoj prekine in skliče proforska konferenca, da odloči ali je v peklu hudič ali ne. V šoli namreč ne gre, da bi učenci čuli iz ust enega profesorja na vprašanje iste vsebine trditi, iz ust drugega profesorja pa nikoli odgovor. Po dolgi debati je konferenca o tem važnem predmetu glasovala. Večina se je izrekla, da hudič res eksistira. Razveseljeni rezultat tega glasovanja so sporočili profesorji nemudoma vsem učencem in pouk se je nato mirno nadaljeval. Take reči se dogajajo v evropskem velenstvu dandanes, ko govorimo o visoki kulturi in prosiljenosti človeške družbe.

Ni torej nič čudnega, da je Budimpešta dandanes sedež raznih čarovnic, ki ledijo ljudi z vražami in prerokujejo bodočnost. Pri obhodu po zakonitih ulicah in lokalih je budimpeštanska policija zasačila v enem dnevu cele ducate čarovnic pri poslu, ko so dajale lahkomišelnim ženskam vseh stanov nasvete glede ljubezenskih zadev in bolezn. Več takih »pajdarač«, ki so prodajale ljudem za drag denar smrtonosne recepte, je policija aretirala in zaprla. Med najbolj znamenitimi in nevarnimi čarovnicami je bila neka gospa Vrebec, o kateri so bili njeni klienti prepričani, da lahko ozdravi z magnetično silo vse bolezni. Med bogatimi in bednimi klienti ni poznala razlike. Vsak, kdor je iskal njene pomoči, je moral plačati honorar in sicer 1 srebrni goldinar in 99 krajercjev, ali dvakrat toliko kron in vinarjev, dalje 9 jajc, 1 gos, ali črno raco in novo ruto. V začetku ceremonij je navadno nagovarjala klienta: »Za grehe svojih prednikov se moraš pokoriti, dati mi moraš vse to kot žrtve, ki naj potolaži jezo duhov. Ljudje so ji nasledali v tako ogromnem številu, da je morala najeti poseben lokal, kjer je sprejemala in kamor je spravljala svoj bogati zaslužek.

Samo ob sebi umevno, da je na Madžarskem po deželi še neprimerno več takih vrač, kakor v prestolici. Zlasti kraji, kjer žive Slovani in Romuni in ki pripadajo zdaj Jugoslaviji ali Rumuniji, je bilo že od nekdaj bogato polje za zlorabo nevednosti in lahkovernosti. Tako so nekoč aretirali v Aradu, kjer žive večinoma Romuni, čarovnico L. Lupaš, ki je hodila po deželi in ležila ljudi z vražami. Ne le žene in dekleta, marveč tudi fantje in moške so prihajali trumoma k nji. Obilisti so pozneje ugotovile, da je plačalo več oseb vero v to čarovnico z glavo. Prefrigana baba je namreč združila bolnike zelo enostavno. Kdor ji je potožil svoje bolečine, mu je svetovala seveda za visoko odškodnino, naj se leči s sublimatom.

Etnografi, juristi, zdravniki in naravoslovci, ki čitajo madžarsko policijsko kroniko, polno slučajev babjeještva in vrač, lahko pridejo vedno na svoj račun. V teh zapisnikih najdemo vse polno zanimivosti o tamkajšnjih navadah in običajih, poleg tega pa lahko primerjajo v tem oziru Madžarsko z drugimi državami, kjer so na dnevnem redu slični pojavi. Nekeč je policija zasačila cigana Karla Rostasa v hipu, ko je potegnil na pokopališču iz groba truplo, hoteč je odpeljati domov in pojesti. Človeška hišena je bila zelo presenečena, da so jo zato aretirali. Cigan je mirno izjavil, da sploh ni nameraval pojesti trupla, marveč odrezati samo eno roko, ostalo pa položiti nazaj v grob. Šlo je namreč samo za mrtvaško roko, ki

jo je hotel pojesti, ker mu je nekdo pravil, da bo lahko potem mirne duše kradel, ne da bi ga zasačili. Ta ciganska vraža je zelo zanimiva, ker jo opazamo tudi pri drugih narodih z nizko kulturo. Tudi v Rusiji se drže tatovi te vraže. Neke ruske prislovice veli: Ljudje spe, kakor da je krožila mimo njih mrtvaška roka. Prislovica ima v tem slučaju posebno karakteristično ozadje. V zločinskih krogih prevladuje namreč prepričanje, da je treba položiti na okno hiše, kjer namerava tat izvršiti vlom samo mrtvaško roko, pa gre zločinec brez strahu na delo. Zakaj dokler je na oknu mrtvaška roka spe vsi prebivalci dotične hiše kakor ubiti. V Rusiji so zato na dnevnem redu slučaj, da hodijo na pokopališča človeške hišene, ki se hočejo zavarovati pred policijo s pomočjo mrtvaške roke. V Kijevski guberniji je razširjena ta vraža zlasti pri konjskih tatovih. Nekeč v bližini Kijeva oskrnili grob neke deklice, čije truplo so našli drugi dan brez roke. Drugič so našli na pokopališču v Poškovskem razkopan grob kmetice Germanove. Tudi njeno truplo je bilo brez ene roke. Policija je v takih slučajih v zadregi, ker si brez psihologov in moralistov ne zna pomagati. Ko so prišli zločincem na sled, je preiskava kmalu dognela, da so oskrnili trupla konjski tatovi. Vsi krivci so izjavili, da so storili ta čin zato, ker so potrebovali mrtvaško roko, da bi mogli brez strahu pred policijo krasti.

Vraže in zločini so v najrazličnejših oblikah v medsebojni zvezi. V madžarski vasi Gaborjan so vaščani povodom nekega požara obdolžili rodbino Dudas-Nagy požiga. Postavili so vso družino pred ljudsko sodišče in jo obsodili na smrt. Takoj so ubili moža, ženo in hčerko. Podrobnosti o tem slučaju nudijo tako mračno kulturno sliko, da bi človek ne verjel, da je v 20 stoletju kaj takšnega sploh še mogoče tem bolj, ker se je dogodilo to v Evropi. Umor cele družine ni bil posledica momentane ljudske ogorčenja, marveč rezultat splošne mrznje do umorjene obitelji. Dudas-Nagy in njegova žena, občinska babica, sta bila na glasu kot dva krvočelna človeka. Njo so smatrali celo za čarovnico. Obeh so se vaščani ball, izogibali so se ju, ali nihče si ni upal v njuno bližino, ker so se vsi bali, da znata coprti. Čim je nastal v vasi požar, so takoj obdolžili to nesrečno obitelj, da je ona zažgala. Tudi točo, poveljeni, suho in druge elementarne nesreče so pripisovali dozdevni čarovnici Dudas-Nagy. Občina je zahtevala od večkega župana, naj to družino izžene. Oblasti so to zadevo preiskale, a niso našle nič sumljivega na nedolžni obitelji. Zato prošnji obdolženih zastopnikov niso mogle ustreči. Ko so vaščani videli, da se na ta način ne iznebe osovražene sosedu, so s pomagalci z zaroto. Dogovorili so se, da ubijejo rodbino Dudas-Nagy, čim bo mogoče. In neke nedelje je izbruhnil v vasi požar. Pozneje je bilo doganjano, da so vaščani sami nalašč zažgali dotično poslopje, da bi mogli obdolžiti Dudas-Nagyja. Ko je prihitel nesrečni kmet nič hudega sluteč na kraj nesreče, da bi pomagal gasiti, so ga naenkrat zgrabili, obdolžili požiga in postavili pred sodišče. Ljudsko sodišče obstoječe iz osem uglednih vaščanov, je obsodilo nesrečnega kmeta in njegovo družino na smrt. Obsojenca so ubili z železnimi vilami in sekirami. Njegovo truplo so vržili v ogenj. Sodišče pa je nadaljevalo svoje zasedanje. Takoj so poslali skupino kmetov, da priženo še ženo ubitega čarovnika. Nesrečna žena je čula obupne klice svojega moža in je sama prihitela naravnost v past. Zgrabili so jo, vržili na tla, ter ji zdrobili glavo s palicami, da je bila na mestu mrtva. Hčerka umorjenih zakoncev, mlada žena Togy, je pobegnila, toda krivniki so ji bili za petami. Začela se je divja gonja čez polje. Pol ure je bežala nesrečna žena pred krvočelnimi preganjalci, dokler ni omagala. Spodtaknila se je, si zlomila nogo ter se zgrudila na tla. V tistem hipu je planila na nagradu žarijena tolpa vaščanov. S kamenjem in palicami so razmesarili

njeno telo. Slednjič je hotela podivjana tolpa potolažiti svoj gnev še nad hišo umorjene obitelji. Sele ko so podrli tudi hišo do tal, se je vas pomirila.

Drug karakteristični slučaj: V madžarskem kraju Hethars je nenadoma izginil premožni kmet Lazarek. Po dolgem iskanju so našli orožniki pogrešanega daleč nekeje v gozdu. Njegovo truplo je viselo na drevesu. Samomorilčevo truplo so položili na nosilnico in odnesli v rojstni kraj. Ko so nosilci prišli med potjo v vas Tarkeš, so se vaščani uprli in niso hoteli dovoliti, da bi nesli truplo skozi njihovo občino. Svoj protest so utemeljevali z vražo, da povzroča samomorilčevo truplo strašno točo. Babjevrni prebivalci vasi Tarkeš so zabarikadirali deželno cesto in napadli orožnike s kamenjem. Orožniki so morali odgovoriti na ta napad s salvo in šele potem se je mogel mrtvaški spreved pomikati dalje.

(Konec prtl.)

za gospe neobhodno potreben.

Z. R. III. nad Newyorkom.

Dan, ki je spravil Amerikance, predvsem Newyorčane iz ravnotežja, je bil, ko se je pojavila ogromna zračna ladja Z. R. III. nad nebotičniki. Že teden pred prihodom Zeppelina se je ogromno mesto mrzlično pripravljalo na njegov sprejem, ki je bil naravnost triumfalen. Vse mesto je bilo pokoncu; v uredništvih se je delalo cele noči; varnostne oblasti so bile pripravljene noč in dan, da preprečijo eventualno nesrečo povodom prihoda Z. R. III. Na stotine filmskih operaterjev je odšlo z motornimi čolni na morje v smeri, od koder se je pričakovala zračna ladja. Uredništva vseh večjih časopisov so odposlala cele bataljone reporterjev na severovzhod v smeri proti Bostonu. S »Times Building« je svetil celo noč pred prihodom Z. R. III. ogromen transparent, javljajoč s svetlobnimi črkami najnovejša poročila. Vsako sekundo so prihajala potom radio aparatov in brezižnega aparata nova poročila. Ogromni žarometi so razsvetljevali ozračje, iskalci v temi Zeppelina, ki pa se nahajal še več tisoč milj oddaljen od razburjenega mesta.

Zgodaj zjutraj je ležala lahka megla nad mestom in bilo se je bati, da izostane senzacija dne, ker zračne ladje ne bo možno opazovati. Kmalu so se megle razkadle: nastal je krassen dan. Ves Newyork je bil pokoncu. Na tisoče avtomobilov je zdrvelo Zeppelinu naproti. Na stotine ljudi je zasedlo Battery-park in važnejše dele mesta, od koder so lahko čim bolje opazovali ladjo.

Okoli pol 8. je bil Zeppelin opažen v bližini Newyorka. Po mestu je zavalovilo: v trenutku so bile vse strehe polne ljudi, na ulicah pa je bilo več milijonov gledalcev. Policija, ki je bila trikrat pomnožena, je komaj vzdrževala red. Na poslopih so zavirale zastave, ameriške in deloma nemške, na strehah so zaigrale godbe. Istosčasno se je z bližnjega letališča dvignilo v zrak dvajset letal, ki so krožila nad mestom, pet drugih pa je obrnelo v smeri proti Bostonu, zračni ladji nasproti.

Nenadni strel s trdnjave Tilden je naznanil, da je Z. R. III. nad mestom. Zadozele so fanfare: na ulicah so se zbrale ogromne mase naroda. Z. R. III. je najprej obkrožil predmestje in se nato z veliko hitrostjo približal centru, spremljan od petih letal.

Množice se je polastilo nepopisno navdušenje. Nastal je skoraj okluščujoč vršice: tulile so sirene, oglašali so se zvonoji, obrežne baterije so oddale častni salut.

Z. R. III. je napravil par lokov okoli luke, obletel »Kin Svobode« in odplul v smeri proti letališču. Plul je tik mimo ogromne Woolworth palače, najvišjega poslopja v Newyorku ter nato krenil proti cju.

Proga, ki jo je prevozil Z. R. III., znaša 8400 km ter je bila preletena v 75 urah in 25 minutah. Ves tovor, ki ga je imel Z. R. III. prevoziti, je bil težak okoli 40 ton. Vseh pet motorjev je porabilo na uro 2900—2960 kg bencina.

B. Grimshaw-G. Clavigny:

55

Gospodična kapetan.

Nikdar se še ni nahajala v taki nepriliki in preklinjala je neumno Saksosovo trdnovitost, ki ni hotel poslušati njenih pametnih nasvetov.

Cemu naj bi človek iskal konflikta z mogočno silo vojne mornarice? Zakaj je provociral »Aligatorja«? Ali ne bi bilo stokrat bolje, pustiti malenkostno vsoto, ki bi jo moral dobiti za transport ujetnikov.

Saksos bo obsojen in zaprt... To je bilo na vsak način silno neprijetno, a zato ne umre. Najbolj strašno je bilo to, da mu vzamejo »Sibilo«.

In to bi bil težak udarec! Vkljub klepetanju in obljubam Thunderja je Vajiti dobro razumela, da se ne bo mogoče ogniti tej nesreči. V tem oziru se z angleškimi zakoni ne dá šaliti. Če bi hotel komandant jadrnico na vsak način konfiscirati, je Vajiti nikoli več ne bi videla, kajti toliko denarja ne bi imela, da bi jo spet kupila nazaj oni dan, ko jo bodo prodali na javni dražbi v korist državni blaginji.

— Pa mu vendar ne store nič žalega? je vprašal Gray.

— Kaj še! mu je odvrnila. Zmenili smo se, da mu ne smejo skriviti niti las na glavi.

— Torej te lutke smo se rešili. Ali odjadramo? — Počakajmo še naše ljudi. Saj ne moremo oditi brez njih.

Pretekla je cela ura, ne da bi se prikazala. Harrys in Gray sta sedela na podu krova in v miru pušila pipe. Tu in tam so se lesketale zvezde na nebu. Veter je pihal s suhega sem in prinašal duh vlažne džungle.

Naenkrat pa se je začul dolg, žalosten, strašen klic v globoki tišini, ki je vladala nad mirnim zalivom.

— A... a... né!...

Vajiti je pridrvela na krov kot vihar.

Harrys je pri svitu svetiljke opazil, da ji divje žarijo oči.

Na obrežnem pesku je zaškripal čoln in kmalu se je začelo naglo veslanje.

— Ti bedaki nas ugonobe, je dejal Gray.

Če še kdo na Aligatorju bedi, smo izgubljeni.

Vajiti je stala nepremično na krovu in strmela v temo, od koder se je čulo veslanje. Čoln se je naglo bližal, tako da je z vsi silo zadel ob »Sibilo«, ki se je zagugala. Tri nage, temne postave so priplezale na krov, tulile in ječale in mahale z rokami.

— Spravite jih v kabino! je težno ukazala Vajiti.

Grab in Harrys sta prijela tri namazane in našemljene postave in jih potisnila po stopnicah v notranjost ladje.

Trije možje so padli na kolena in se plazili proti Vajiti.

— Kje je četrti?

— A... a... né!...

Vajiti je v svoji jezi zagrabila za svoj samokres in ga namerila na sence enega tulečih.

— Molči, ali te pa počim.

Možak je preplašeno odskočil in umolknil.

Druga dva sta storila isto.

— Govori sedaj, mesto da bi tulil. Kaj pa je?

Kaj se je zgodilo?

Vajiti dobro premišljeni načrt se je tragično končal. Poročnika so sicer prav enostavno ujeli in nesli v neko bližnjo vas in na potu jih je napadla tolpa domačinov iz Ranaarja, bivališča ljudozrcev v notranjosti otoka. Ti divjaki so ubili enega nosača, ostali so pa komaj ubežali.

Poročnik je bil drugič ujet, a to pot zares. Ljudozrci so ga privezali za noge in roke na drog in dva sta ga optrla tako na rame in izginili so v temi. Ob tej uri so morali biti že daleč.

O usodi oficirja ni bilo nobenega dvoma. Tulecne zmogavalce je naznanilo ubežnikom, da naj porabijo ugodno priliko, da postanejo »močni«. Ti divjaki so namreč menja, da postanejo po uživanju mesa belokožcev silno jaki in nepremagljivi. Vajiti je to dobro vedela, Harrys in Gray, ki sta stala poleg in poslušala povest ubežnih, pa tudi. Stražna zadeva! Kaj bi bilo storiti?

Vse je bilo izgubljeno: straža na »Aligatorju« je morala čuti kričanje nerodnežev, njih veslanje in smeh, ko je trčil njih čoln ob »Sibilo«.

Vajitina bojazan se je uresničila. Komaj so končali domačini svojo povest, ko se je začel glasen klic z morja sem.

Bil je »Aligatorjev« čoln.

— Halo!... Poročnik Thunder!... Kje pa ste?

Kje so vaši ljudje? Kaj znači ta dirindaj?

— Tiho! je ukazala Vajiti Harrysu in Grayu.

Vi pa, je nadaljevala, obrnjena k trem domačinom, se preoblečete in skrijete.

Ti niso znali angleščin, je torej niso mogli izdati.

Na »Aligatorjevem« čolnu so postajali nemirni. Vajiti je prihitela na krov in se sklonila čez ograjo.

— Vaši mornarji so se ga preveč napili in spe. Poročnik Thunder pa je šel na suho in divjaki iz Ranaarja so ga ugrabili. Menda ga že jedo.

— Z menoj se ne boste norčevali.

— Pripovedujem vam resnico. Nikar se ne čudite.

— Vrzite mi lestvo!

Trenutek pozneje so stopili na krov Darcey, prvi poročnik križarke, en praporčak in ducaat mornarjev, ki so jih razpostavili po ladji.

Ko je videl Darcey, da so se izvršila njegova povelja, je vprašal Vajiti:

— Ali poročnika Thunderja ni tukaj?

Spominu Milice Ilesičeve.

Kje je tisti govor, ki je z njim v Unionski dvorani pozdravila srbske abiturijente 1. 1919? Ni bil močan njen glas, ali je bila močna njena slovenska in hrvatsko-srbska beseda; ker je prišla iz iskrene — jugoslovenske misli, je ganila jugoslovenska srca omladine. Zalostni separatisti zagrebški so takrat v svojih organih žalili dekle slovensko, ki pa je ponosno šlo preko tega na dnevi red.

In ta je bil vedno jugoslovenski. L. 1917., ko se ni še vedelo, kdaj in kakšna bo in če bo Jugoslavija, ko še izpiti zagrebške univerze niso veljali na avstrijskem Slovenskem, Milica Ilesičeva ni omahovala in ni dvomila, kam da naj krene na vseučiliške študije. Šla je v Zagreb in si izbrala tam za glavno stroko hrvatsko-srbski jezik in literaturo. Prva Slovenka, ki je imela to glavno stroko, ki pa si je tudi prisvojila hrvatsko-srbski jezik tako, da ga je pisala in govorila kakor slovenskega. Govoril je v Zagrebu tisto leto pred prevratom nekoč Tresčič-Pavičić navdušeno predavanje o trpljenju jugoslovenskem; mislila in čutila je z njim Milica Ilesičeva ter poslala v »Slov. Narod« živobarvno poročilo. Če se je v Zagrebu po ulicah pobiralo, je ona (drugih Slovencev takrat ni bilo na študijah v Zagrebu) v narodni noši slovenski tam kje v Ilici zastopala Slovenke... in to je takrat budilo pozornost na Slovence.

Dobro so študenti separatisti na zagrebški univerzi poznali ogenj, s katerim je študentka Ilesič pobijala njihove omejene nazore.

In Sokol ljubljanski, ali nisi parkrat slišal njenih besed o ljubljani Jugoslaviji? Vera njena jugoslovenska je bila močna kakor skala in na tej skali je krila širil Sokol...

Bili so gladni in žejni od trpljenja prvi srbski oficirji, ki so 1918. prišli v Ljubljano, in bili so gostje v hiši njenih roditeljev. Tedaj je Milica stregla s hlebom belim in vinom rujnim — kosovska devojka.

Izpolnila se ji je želja, da je videla kralja in kraljevski Beograd — potem pa je zbolela in legla v grob... ta najtrdnjša slovenska Jugoslovenka.

Turistika in sport.

— **Motoklub »Slovenija«.** Četrtek 23. oktobra članski sestanek v hotelu Južni kolodvor — Miklič točno ob 20. uri. Razgovor o hitrostni dirki Gaštel - Medvode. Člani, udeležiti tese vsi. Odbor. 205/n

SOKOL — ILIRIJA OLD BOYS
2 : 2 (2 : 0).

V včerajšnji revanšni tekmi, ki se je vršila dopoldne na igrišču Ilirije med Sokoli in starimi dečki Ilirije je končala po lepi in zanimivi borbi v razmerju 2 : 2. — Moštvi sta si bili približno enaki, Sokoli so imeli nekoliko boljše napadalno vrsto, do čim je bila Ilirija vztrajnejša. Vodstvo so dosegli Sokoli, ki so v prvem polčasu vodili z 2 : 0. V drugem polčasu se je slika znatno spremenila, ko je pri Iliriji igral za srednjega napadalca »fantomalni Zani«. Zabil je oba gola za Ilirijo ter rešil s tem njeno čast. Maloštevna publika ga je pri odhodu z igrišča živahno aklamirala. Sodil je gosp. Držaj zadovoljivo.

— **Hermes : Rapid, Maribor 0 : 1.** Hermes je s to tekmo izgubil dve drago

ceni točki ter mu preti nevarnost, da pade v drugi razred.

— **Lask : Korotan 3 : 1.**

ILIRIJA — PRIMORJE
9 : 0 (5 : 0).

Ekshibicijski match Ilirije.

Z napetostjo pričakovani boj med obema rivaloma Ilirijo in Primorjem, ki so ga splošno nazivali derby letošnje nogometne sezone, je končal s senzacionalno zmago Ilirije, ki je predvedla naravnost ekshibicijsko igro ter svojega nasprotnika dobesedno pogazila. Tekma se je vršila včeraj popoldne ob pol 16. na igrišču Primorja in prisostvovalo je lepo število gledalcev, več kakor jih običajno prisostvuje celo mednarodnim prireditvam. Kajti znana je rivaliteta, ki vlada med obema kluboma in zato so bili na igrišču zbrani brez izjeme vsi pristaši in »drukerji«, tako enega, kakor drugega kluba. No, moramo priznati, da se je publika, razen par fanatikov in klubskih pristašev, vedla zelo disciplinirano, kar je vse hvale vredno.

Tekma je bila jako zanimiva in fair ter je bila Ilirija v absolutni premoči, kar sledi tudi iz rezultata. Napadalni kvintet Ilirije je predvedel krasno, premišljeno kombinacijsko igro, ki je zadržila gledalce. Junak dneva je bil Oman, ki je menda odigral letos svojo najboljšo tekmo. Njegove bombe so spravljale vratarja Jančigaja ne prestando v strah. Za njim nista zaostajala Pevalak II. in Milan Zupančič, le da je bil srednji nekoliko neodločen pred golom. — Obe krili Vidmayer in Zupančič sta bili sijajno disponirani; centriranje pred gol je bilo naravnost idealno. Krilska vrsta je stala nepremakljivo kakor zid, sproti uničujočo vsako igro primorskega napada. Glavni posel je opravil zopet Gabe, izborni sta mu sekundirala Hus in Lado Zupančič. Obranba ravno ni imela težak posel, izvršila pa je svojo nalogo zadovoljivo. Vrtar Miklavčič je stopil samo enkrat z uspehom v ak

cijo ter je obranil oster šut desne spojke Ermana.

V glavnem je karakterizirala Ilirčane skupna igra s smiselnim podajanjem žoge; nadkrijevali pa so tudi taktično in tehnično Primorce.

Primorje nas je to pot razočaralo. Videl smo že moštvo letos v več tekmah, kjer se je borilo požrtvovalno in z elanom ter je zaznamovalo tudi celo vrsto uspehov, naj omenimo n. pr. zmage nad Rapidom, Mariborom itd. Včeraj pa je odpovedala celo enajstotica z izjemo Birse, ki je delal res marljivo ter rešil svoje moštvo še katastrofalnejšega poraza. Od ostalih igralcev se ni uveljavil ni eden in celo sicer dobri vratar Jančigaj je bil indisponiran. Res je, da je bilo moštvo nekoliko handicapirano vsled manjkajočega obolelega centerhalfa Vindiša in krila Vrančiča, nasprotno pa bi se lahko Primorje bolje uveljavilo z ozirom na to, da je igralo na domačem igrišču. Mnogo je k temu tudi pripomogla trema, deloma pa je postalo moštvo depimirano vsled nesigurne igre svoje obrambe in vratarja. V celem je bilo igra Primorja raztrgana in nehomogena. Rezultat igre popolnoma odgovarja njenemu poteku. Gole so zabili: Oman 4, Pevalak 2, Milan 2 in Vidmayer 1. Sodil je g. Kramršič odlično in zadovoljivo za obe stranki ter se ni pustil vplivati ne od ene ne od druge stranke. — Obisk je bil, kakor rečeno, razmeroma jako dober in se računa, da je igrišče posetilo 1500 ljudi.

V predigri je rezerva Ilirije po lepi in zanimivi igri porazila rezervo Primorja s 5 : 0. Občinstvo je prirejalo Iliriji pri odhodu z igrišča viharne ovacije.

INOZEMSKÉ TEKME.

— **Reka, 19. okt. Zagrebški Hašk: Gloga 3:0.**

— **Budimpešta, 19. okt. (Izv.) FTC : MTC 11:2.**

Pravoslavni papež v Jeruzalemu

Poročali smo že, da se je mudila te dni v Beogradu posebna misija iz Jeruzalema, ki je predložila našemu kralju protektorat nad svetim grobom. Pred odhodom v Karlovce, kjer izroči misija visoko odlikovanje srbskemu patrijarhu, je še misija Janars informiral sodruknika »Vremena« o motivih in političnih ciljih misije. Misija je imela namen potovati najprej v London, da se zahvali angleškemu kralju za svobodo, ki jo je daroval palestinskemu prebivalstvu. Ko je prispela v Pariz, je dobila iz Jeruzalema navodila, naj takoj odpotuje na romunski in jugoslovenski dvor ter izroči kraljema odlikovanje jeruzalemskega patrijarha. Obenem je bila misiji poverjena naloga, naj pozove romunski in srbsko pravoslavno cerkev na kongres vseh pravoslavnih cerkva, ki bo v maju prihodnjega leta. V Bukarešti so se takoj odzvali temu vabilu. Židje skušajo v Palestini na vse načine ustanoviti svoje versko carstvo. Pravoslavna cerkev mora biti ujedinitelna in močna, ona mora biti zbrana okrog svojega Vatikana. Ta Vatikani naj bi bil v Jeruzalemu. V tem mestu, kjer je samo ruskih samostanov okrog 20, naj bi odločal kongres ortodoksnih cerkva o vpostavitvi pravoslavnega Vatikana ter izvolil pravoslavnega papeža. To je glavni namen predstoječega kongresa.

Misija je prispela v Beograd, da povabi naš dvor na to redko pravoslavno svečanstvo. Ni izključeno, da otvori ta kongres naš kralj kot edini pravoslavni vladar, kakor ga je otvoril nekdanj Konstantin Veliki.

Špecialist
za gorake čevlje
in lahke škornje.
P. LUKAS, 6308
Ljubljana, Sv. Petra cesta 7

Na prodaj
hotel Slavija
v Beogradu na najlepšem mestu. Naslov in informacije daje odvetnik **Dojčinović,** Cara Lazara ulica br. 4, Beograd. 6544

Klavirska delavnica
R. WARBINEK Ljubljana
Hilšerjeva ulica 5.
Popravilam in uglašujem klavirje in harmonije strokovno in ceno

Inkaso terjatev, menic in čekov
izvršuje točno in najugodnejše
dr. Ivan Černe
Gospodarska pisarna
Ljubljana, Miklošičeva 6/1

ARGENTINA
Znižane
cene!
Gori zajamčeno
1000 ur!
Elektro Company
Ljubljana
Sv. Petra c. 25.

Inserirajte v „Slov. Narodu“

Mehanična vrvarna, terilnica lanu in konoplje ter predilnica
ANTON ŠINKOVEC d.d.
GROSUPLJE pri Ljubljani
nudi
JUTA
MOTVOZ za šivanje in vezanje. **VREČ**
po najnižjih cenah.

Kupim
Kolo,
dobro ohranjeno, se kupi. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 6540

Deteljno seme
fižol
in gobe
kupi
SEVER & KOMP.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Prodaj
Parni stroj
polstabilen 40 - 50 HP s stopnjato rešetko (Treppenrost) kdor ima napredaj, naj stavi ponudbo na Falzar i Sinovi, Samobor. 6545

Prodaj dobre
ženske goiserje
štev. 38 in nekaj stare moške obleke. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 6542

Prodaj puško
(dvocevko) za 1000 Din in Browning-revolver. — Novi Vodmat 62. 6496

Sedlarski stroj
in stikalnica (štanca) za gamaše, ceno napredaj. — Meglič, ključavničar, Na Prulah 6. 6519

Kuharica,
vajena boljše kuhe in vsega gospodinjstva — išče službo. Najraje kot gospodinja k boljše situiranemu gospodu ali več gospodom. Gre tudi izven Slovenije. — Ponudbe prosim na: M. Beber, Ljubljana, Studentovska ulica št. 11. 6539

Potnika
za Kranjsko in Goriški kotar. — Ponudbe pod »Potnik/6501« z referencami naj se pošljejo na upravo »Slov. Narod«. 6542

Priden. pošten in trezen
hlavec,
ki ima veselje do konj, dobi službo pri tvrdki Al. & M. Zornan, Ljubljana, Stari trg 32. 6491

Vapremičnine
Pri prodaji
posestva
dosežete priznano najboljši uspeh, ako se poslužite posredovanja — Realitete pisarne »POSESTA«, d. z. o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta 24, pri kateri se stalno oglašajo kupci. 54/T

Posestvo
blizu postaje Novo mesto, na Hudem št. 11 — se po ugodni ceni prodaja ali pa zamenja. — Nastančen naslov pove uprava »Slov. Narod«. 6516

Razno
Trstje za strope
se dobi najceneje pri — Anton Steinerju, Ljubljana, Jeranova ul. 13. 53/T

Slike za
legitimacije
izdeluje najhitreje fotograf **Hugon Hibšer,** Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7. 56/T

Perje,
kokoške, račje in gosje, oddaja vsako množino po zmerni ceni — tvrdka E. Vajda, Čakovce. 52/T

Mehanično
umetno vezenje
perila, zastorov, toalet, obšivanje (entlanje) vložkov, motivov in čipk — predtiskarija najmodernejših vzorcev za ročna dela — izgotavlja Matek & Schein, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj. 6462

Kuverte
priporoča
Narodna tiskarna

Ženitve
Ženitna ponudba.
Gospodična Slovenka, s svojo lastno obrtjo, ki poseduje svojo hišo z gospodarskimi poslopiji, želi znanstva v svrhu poročitve s trgovsko izobraženim gospodom, posestnikom ali obrtnikom, ki bi se priženil na njeno posestvo, ki pa poseduje tudi sam kako premoženje. — Le resne ponudbe pod »Simpatija/6541« na upravo »Slov. Narod«.

Ženitna ponudba.
Mladenec v 32. letu, z malim imetjem v gotovini, mirnega značaja, se želi spoznati z mlado gospo, od 18 do 20 let staro, simpatično, pošteno, katere bi bila dobra gospodinja in dobrega srca, po možnosti z malim imetjem. — Pisma s polnim imenom in sliko, koja se na zahtevo vrne, naj se pošljejo na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Drž. moister, Južna Srbija 6498«.

Podpisana tvrdka naznanja tužno vest, da je njen soustanovitelj in družabnik, gospod
Ferdo Pipan
dne 19. oktobra nenadoma preminul.
Blagemu pokojniku in agilnemu sodelavcu časten spomin!
V Ljubljani, dne 20. oktobra 1924.
Pipan & Co.,
d. z. o. z.

Pisalni stroji, potrebštine
mehanična delavnica
3591 (popravljalnica)
L. BARAGA, Ljubljana,
Selenburgova ulica 6.

Nudim lasne obroke
vpletke (kite), barvanje las z »L' Oreal Hane«
M. PODKRAJSEK,
frizer za dame in gospode,
Sv. Petra cesta 32 1965

Ia. dalmatinsko
olivno olje
cena 18 dinarjev 1 kg
razpošilja proti povzetju v kantah po 20 kg, pri večjem odjemu primeren popust. Poštarina in embalaža se povzame po lastni ceni.
Franjo Les, trgovec
Tivat (Boka Kotorska)

DREMOG
Trboveljski 84 T
Liboški
Ormoški
Visokokalorični
Trobnodolski
(spec. za centr. kurjave)
dobavlja po najnižjih cenah
DOM. ČEBIN,
trg. s premogom
Ljubljana, Wolfova ulica 1/II.

Telef. 3
Larnice Osram
Telef. 3
kupite najceneje pri
IVAN BOGATAJ, koncesionirano
elektroteh. podjetje
LJUBLJANA, Kongresni trg 19, poleg Nunske cerkve
Trgovina in zaloga instalacijskega materiala, telefonskih aparatov, modernih lestenecv in svetilk ter modernih signalnih naprav proti vlomu.

Zimska sezona
v zdravilišču Rogaška Slatina
Najlepše in najbolj moderno urejeno zdravilišče kraljevine SHS
Svetovnoznani zdravilni vrelci:
„TEMPEL“
„STYRIA“
„DONATI“
Zdravljenje vseh želodčnih in črevesnih bolezni, srca, ledvic in jeter.
Cene zmerne. Največja udobnost.
Prometne zveze ugodne! Zahtevajte prospekte!
Ravnateljstvo zdravilišča Rogaška Slatina.

Nosim
perilo, kravate, rokavice, nogavice itd. od tvrdke
A. Šinkovec nasl. A. Soss
Ljubljana, Mestni trg 19.